
This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

<https://books.google.com>

L. lat.

408

L. Cat. 408.

Hayden

<36622258130010

<36622258130010

Bayer. Staatsbibliothek

1556

Lat. 500 2
108. 2

FORMVLAE COLLOQVIORVM

PVERILIVM SEBALDI

Heyden eleganter è Latino nunc
redditæ Græcæ per Mar-
tinum Ruelandum
Frisingensem.

ἌΙΤΩΝ ΠΑΛΙΔΩΝ ΔΙΑΛΙΔΕΣ ΗΧΙΦΕΔΔΙΣΔΕΣ ΣΕΒΑΛΔΙΣ
ΤΟ ΕΥΔΕΝ ΘΑΞΙ ΚΑΛΩΣ ΜΕΤΕΝΕΧΘΙΣΔΕ ΈΚΦΙ
ΓΩΜΑΪΚΗΣ ΕΣ ΤΙΣ ΛΑΛΙΩΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΡ,
ΔΙΑ ΜΑΡΤΙΟΥΣ ΓΖΛΑΝΔΤΑ
ΒΕΙΣΙΓΓΑΙΩΣ.

ITEM, CATO ROMANVS
Latine & Græccè.

AUGVSTÆ RHETICÆ
Philippus Vlhardus excudebat.
Anno 1556. Mense Ianuario.

Cum Gratia & Privilégio.

Μάρτιν Θεόπεπλανδί ιωάννης Τζέι οι ακριβέστεροι
Τζέι τη μεταγενετέρη, ηγή χριστοφόρου Τζέι
Ζευτηνῆρι, νεανίσκοις τοῖς ευγε-
νεστοῖς ευπρέπειαν.

MARTINVS RVELAND

Ioanni IACOBO HOERBROT

Iunioris, & CHRISTOPHERO

ZEHENTNER adole-

scentibus nobilissi-

mis S. D.

SINGVLARIS HVIVS LIBEL²
 si cōpositio, breuitas & elegantia mihi per-
 suasit ac compulit importare eum in Græ-
 ciam: ut ibidem Græcè loqui disceret: vtq; si
 redeundi ad suos daretur facultas, hoc quoq; lo-
 quendi sermone ac phrasī discipulis suis posset
 prodesse. Habetis itaq; optimi adolescentes Ia-
 cobē, ac tu Christophore libellum hunc optimè
 Græca callentem; cui si ea incumbetis diligentia,
 qua incubueratis, cum adhuc vos Latinè doce-
 ret: mox certè faciliūmè Græcè quoq; assuefcetis
 loqui, modo lectionibus à me vobis impositis
 non neglectis. Quam enim utilitatem, quamq;
 facilitatem ad Latinā vobis patefecit linguam:
 eandem & hoc sermonis genus p̄t̄efaciet asse-
 quendi. Accipitote itaq; munusculum istud te-
 nue pro mea in vos cum benevolētia tuin amo-
 re: tenetoteq; illud assidue in manibus, quoad
 totam eius apprehienderitis doctrinam. Valete,
 ac sic amare me pergit. Ex Augusta Rhetica
 4. nonas Januarij, anno partus Domini 1556.

A 12

00057033
FORMVLAE COL.
loquiorum puerilium,
Heydenicæ.

SALVTATIO MATVTINA.
προσκυνεία πρωΐνη.

Dialogus I.

ANDREAS. BALTHASAR.

- A. Bonus dies.
καλὴ ἡμέρα.
B. Deo gratia.
θεῷ ἡ χάρις.
A. Opto tibi bonum diem.
δίδωμι σοι καλή τὸν ἡμέραν.
B. Talem & tibi precor.
τοιαν τὸν ιচ্ছει σοι.
A. Bene sit tibi hoc die.
εὖ εἴη τῇδε ἡμέρα.
B. Nec tibi male sit.
σύπε μηδουχί κακῶς.

SALVTATIO MERIDIANA.
προσκυνεία δελινή.

Dialogus II.

BLASIVS, CLEMENS.

GRAECOLATINAE.

3

- B. Salve Clemens.
Χαῖρε ὦ κλῆμεν.
- C. Salve & tu.
Χαῖρε ιχή σν.
- B. Salve plurimum.
Χαῖρε ταπλέσα.
- C. Et tu tantundem salue.
ιχή σν τοσονδι Χαῖρε.
- B. Saluus sis tu.
σῶος ὡρ τύχανε.
- C. Tu quoq; salue.
σν πε μέντοι Χαίρωμ.
- B. Salutem tibi precor.
ἐνοδ' ψαλαύ σε ἔυχομαι.
- C. Eandem & tibi opto.
ἔυτω ιχή σε δέλω.
- B. Impertior te salute.
σαῶ σε σάον.
- C. Et ego quoq; te.
κάγω ιχή σέ.
- B. Iubeo te saluere.
κελευω σε Χαίρεμ,
- C. Te quoq; ego.
σέπε έγώ.

SALVTATIO VESPERTINA.

προσκυνόμενον.

Dialogus III.

A 3

FORMVLAE
CAROLVS, DEMETRIVS.

- C. Bonus vesper.
καλὴ ἐστέρα.
D. Gratia Deo.
ἡ χάρις θεῶ.
C. Bonum serum, non sero.
ἔυκαρπος ὁ φία, δυκὸφε.
D. Laus creatori.
δόξα τῷ κτίσῃ.
C. Hic vesper fœlix sit tibi.
ἔυκαρπός εἴσαις οἰκητής ἐστέρα.
D. Nec tibi infœlix sit.
ἔυκαρπός οὐχὶ ἔις σε.

SVB PRIMAM FACEM NOCTIS.
γενομένης δοθῆ νυκτός.

Dialogus III.

- DETIVS, EVSTACHIVS.
- D. Bona nox.
καλὴ νύξ.
E. Habeo gratiam.
ἔχω σοι χάριν.
D. Sit tibi hæc nox fœlix,
ἔυκαρπος ἔσω ή νύξ.
E. Et tibi fausta hæc sit.
ηγή σοι γένεσις αύμωρ τυγχάνῃ.
D. Fausta degas noctem,
νυχθήσου χορδίαγε.

GRAECOLATINAE.

4

- E. Tu quoque non infastam.
σὺ τε μή ακοίδητος.
- D. Nox isthac vobis commodet.
νυξ ἡδὲ λυσιπέλειτω υμῖν.
- E. Et tibi non incommodet.
καὶ σοι μεν δυκὶ αλυσιπέλης.

DVM ITVR CVBITVM.

Ἐως ἀπιέναι καθεύδειν.

Dialogus V.

FOELIX. GASPAR.

- F. Quora est horas?
ποσαπήν ὥρα;
- G. Sonuit tertiam.
ἡχος τρίτω.
- F. Eundum est cubitum.
πορευτέομεν πνῆσαι.
- G. Non dormiturio.
οὐπω νυσάζω.
- F. At ego oppido.
ἀλλ' ἔγωγε σφόδρα.
- G. Tu eas cubitum.
σὺ θι καθεύδειν.
- F. Quid tu autem ages?
τί δὲ σὺ δράσεις?
- G. Pergam legere.
ἀναγκάσω οὐ πλέον.

A 4

FORMVLAE

- F. Malo quiescere.
ἀσμενώτερος θάσυχάσω.
G. Facesse hinc Endimion.
ἄπιθι γοῦν ἐνθιμίωρ.
F. Haud te impediuerō.
οὐκ ἔμποδόμην ἔσομαι.

DVM REDITVR CVBITV.

Ἐναχωρέντω μὲν καθεύδει.

Dialogus VI.

GABRIEL. HEINRICVS.

- G. Heus expergiscere.
ὦ οὐτος ἔξυπνός.
H. Sine ut dormiam.
Ἐα καθεύδω.
G. Surgendi tempus est.
καλέος μὴν τοι ἔργειος.
H. Nondum diluxit.
Οὐπώεσι ὥρθεος.
G. Aperi oculos.
ἄνοιγε οφθαλμούς.
H. Adhuc grauantur somno.
Ἐτιγένη πνηλοὶ σύντες τυγχάνουσι.
G. Es somnolentior glire.
Ἐλειώμησὺ πνηλότερος.
H. Rogo ne sis molestus.
μή με λύπα ωγαθέ.

GRAECOLATINAE.

S

- G. Non pudet te asinex;
οὐκ αὖ Χάνη καώπια;
- H. Cuius me pudeat;
τοι Χάρημ ἀπ αὖ Χάνωμαι;
- G. In multam lucem stertere.
Ἔς βαθίσλω ἔργυκερ οἴωα.
- H. Quotam horam sonuit;
ὅπόσλω οἵχησερ ωραρ.
- G. Iam imminet prima.
ἡ πρώτη οἵδη κυπήζει.
- H. Adhuc parum dormiam.
καθευδήσω εἰς ολίγον.
- G. Quin surgis piger.
ἀλλ' εγείρεται μᾶλλον δέράθυμε.
- H. Quomodo tam manes;
τί δ' οὔτω πρωΐ;
- G. Mox fuste te excitabo.
ἔυθυς σε ἔροπάλῳ εγερῶ.
- H. Iam surgo, parce precor.
ἔγείρομαι νυνὶ, φείδε μόνον.

DVM ITVR IN SCHOLAM.

πρὸ τοιὲναι εἰς Χολώ.

Dialogus VII.

HANNO. IOANNES.

- H. Heu quid faciamus;
Φεῦ τί θέωμερος

A 5

FORMVLAE

- I. Cursic vociferas?
ινατι ουτωσι κράχαι;
- H. Nimis diu doriniui.
ἄγαρ δὴ δὴ εκαθένδησα.
- I. Quid ita? quid times?
τί δὲ δὴ οὐτω; τί φοβεῖ;
- H. Tempus præscriptum transiit.
ἔνταξις θέρα παρῆλθε.
- I. Quod tempus dicas?
τίνι ὥραν οἴεις;
- H. Horam primam.
ῶραν τὴν πρώτην.
- I. Tu certe falleris.
πλανᾶνταί μάτορ.
- H. Tamen audiui.
ἀλλ' ἔκουσα τέγω.
- I. Non recte audisti.
δυκόρθως ἔκοει.
- H. Quotam tu audisti?
ποσαπήμ σὺ παρέλαβες;
- I. Audiui ultimam.
ἔχατιν επέκουσα.
- H. Quota ea est?
ποσαπή ταύτη;
- I. Duodecima.
δυοκαιδεκάτη;
- H. Utinam verum sit.
εἰθ' αληθεῖς εἴκ.

GRAECOLATINAE.

6

- I. Non est quod dubites.
δοκεῖσιν οὐπως δοκυῆς.
- H. Oppidò lætor.
πάνυ γόων καλομόλλ.

INTER EVNDVM IN SCHOLAM.

μεταξὺ τοῦ απίέναι τοῦ χολώ.

Dialogus VIII:

IODOCVS, KILIANVS.

- I. Heus heus mane.
ὦταρ ὦταρ μένε.
- K. Quid vis cur maneam?
τί βόλε; διατί μένω;
- I. Est quod tecum loquar.
ἔσιν οὖτις οἰειπω.
- K. Modò non vacat.
ἄρτιγε μὴ χολάρε.
- I. Tantillum perneges.
τηλικοῦτο απαρηκός;
- K. Mitte me modo.
ἔασθι με τονωί.
- I. Non te dimittam,
οὐ σε μὴ ἔασω.
- K. Enecas me furcifer.
ανιᾶς εμεφαυλό.
- L. Tantùm verbum audi.
μόνον τὸ ἔχματι ὄκουε.

FORMVLAE

- K. Ecquid mea refert?
τί μοι τότε διαφέρει;
- I. Permulum scilicet.
ωάνυγε μήπτα μάλισα.
- K. Quid negotiū est? dico?
τί εσί τόδε; εἰπέ.
- I. Dicam, modo des fidem.
ἔπω, ἀλλ' οὐ προῦπεχε.
- K. Quam fidem darem?
Τί δὲ μὴ πικρῶμαι;
- I. Te non fore inuidum;
Μή μοί σε μέλλει φθονόσθι.
- K. Do fidem, fidus ero.
τισθετεχε τὸ οὖς.
- I. Adhibe huc aurem.
πρόσεχε τὸ οὖς.
- K. Quid aurem? clare dic.
Τί δὲ τὸ οὖς; φωνῶς λάλε;
- I. Arcana res est.
κευπτόν τι θύμη χάνδ.
- K. Tamen soli sumus.
ἀλλὰ μεν μόνοι εσμέν.
- I. Clarcè non dicam.
Σαφῶς οὐκ ἐρήσομαι.
- K. Ludificaris nunc me.
Ἐμπαιξε μοι μόνομ.
- I. Id est quod volui.
Ταυτὸ δὲ καὶ κέλεομ.

K. Haud impunè feres.
Ὄν μή ἀξέκμιος ἔσῃ.

INTER DISCENDVM IN SCHOLIS.
Αὐτῷ τὸν χολῆ μανθανόντωμ.

Dialogus IX.

KILIANVS. LAMPERDVS.

K. Heus tu, huc sede.
Ωταμ, οἵδε παρακάθισται.

L. Quid isthic facerem;
τί ἐκεῖ ἀπ ποιήσαιμι;

K. Dicfamus simul.
μανθάνωμεν ὅματι.

L. Rem gratam offers.
Χαρίεν τοι λέγεις.

K. Alter alterum doceat.
Διδάσκωμεν ἀπ αὐλάκων.

L. Perlubens pareo.
ἀσμένως πείθομαι.

K. Quidnam tu discis;
τι δὲ σὺ μανθάνεις;

L. Disco legere.
αναγνώσκω.

K. Vbi nunc legis?
ὅπος αναγνώσκεις νωΐς;

L. In hoc folio.
Ἐν τότῳ τῷ φυλλῷ.

00 37039
FORMVLAE

- K. Scis lectionem; επίσασαι τὸν ἀνάγνωσιν;
- L. Non admodum prompte. οὐ πάντα προχείρως.
- K. Quoties recitasti; ποσάκις ἀνέγνως;
- L. Semel. ἅπαξ.
- Bis. δὶς.
- Ter. τρὶς.
- Quater. τετράκις.
- K. Cui nam recitasti; τίνι δὲ ἀνέγνωκε;
- L. Rectori scholæ. Καὶ τῷ παιδοτρίβῳ παιδοτρίβῳ;
- K. Si quid nescis roga. Εάν τι ἀγνοῇς, ξέταξε.
- L. Qui hoc legam; οὐπώς ἂν τόδι ἀναγνώσκω.
- K. Collige literas. σύλλεγε χαρακτήρας.
- L. Tu me obserua. σὺ με ἄκουσον.
- K. Vt hæsis lingua; πῶς τραυλίζεις.

GRAECOLATINAE.

8

- L. Sic assuetus sum.
ώς εἰθισμός.
- K. Disuēscē rursus.
ἀνθεσομ πάλιμ.
- L. Pergam legerē.
πλέον αναγνώσω.
- K. Iam verba præcipitas.
Ἐν δὲ κρημνίζετ τὰ ἔκματα.
- L. Tu melius doce.
σὺ ὀμαινομ ἐπίδεξον.
- K. Sic distinctè legas.
ὅντω διασέλλωμ ἀνάγνωθι.
- L. Tam clare haud queo.
τοστομ ἐνάρθρως οὐχὶ μενός εὔχ.
- K. Vsu addisce.
τῇ ἀσκήσῃ ἐπίλαβε.
- L. Tentabo quid possim.
περάσομοι οὐδὲ μασάμεν.

DE CAVENDIS IN
schola coricæis.

περὶ εὐλαβείας τῷ το παιδος
τριβὴ τακτῶμ.

Dialogus X.

LVCAS, MARCVS.

- L. Cur sic mutis?
τί ὡδὶ ἔφων;

FORMVLAE

- M. Non audeo loqui.
δύ τολμῶ λαλῆμ.
- L. Quis te prohibuit.
τί τό σε κωλυόη.
- M. Præceptor noster.
ἡμένπερ Θεό παρείντης.
- L. Tamen is non adest.
οὐ μωρὸς ἀντὸς δύ πάρεστι.
- M. At Coricæi adsunt.
ἄλλ' δι ωτακτσαὶ πάρεστι.
- L. Quos Coricæos dicis?
τίνας ωτακτσαὶ λέγεται;
- M. Qui clanculum nos signant.
τοὺς οὐδὲντας επιγράφοντας λάθεα.
- L. Nullum ex his nosti.
οὐδὲνα τῶνδε γνώσκεις.
- M. Qui ego noscerem?
πῶς γνώσκοιμι αὐτός;
- L. Tam caute rem agunt?
οὐτωσὶ ποιούντες λανθάνοστι.
- M. Ea est illis astutia.
ταῦτα μέντοι τότων παντργία.
- L. Tu loquere latine.
λέλει σὺ γραμματώς.
- M. Quam uellem, si scirem.
αἴσιεν Θεός οὗτος, εἰ μάλα μου αὐτός.
- L. At sic addisces citius.
ἄλλ' οὐτωσὶ γε θάττομεν μαθήσῃς.
- M. Hac

GRAECOLATINAE

M. Hac specie dulcescit ferula:
τότο δὲ λαπίζοντος γλυκάνερος θόρυβος.

DE FERVLA.

τεργίτης γάθης.

Dialogus XI.

MARTINVS. NICOLAVS.

M. Quis hic eiulatε?
τίς σὺνθάδε κλαυθμηρίζει;

N. Ego sum miser,
ἐγώ ταλαιφωμ.

M. Quomodo miser es?
σὺ δέ ταλαιφωμ ὡμούπάρχεις;

N. Virgis cæsus sum,
ἔργα βούλωμ.

M. Quid commeruisti?
ἔσθι, τι ἐξήμαρτε;

N. Nihil didiceram.
δυστέρη ἔλεαθος.

M. Merito cæsus es.
ἀξίως ἔργα βούλωμ.

N. Etiam tu me ludis.
καὶ σύ ἐμπαίζεις ἐμοί;

M. Cur autem non didiceras?
τί δὲ μὴ ἐμεμαθῆκε;

N. Posthac ero cauter.
μετὰ τοιῶν ἐνλαβέσθεος ἐσόμαι.

B

FORMVLAE
DE IENTACVLO.

τεριάκετισμός.

Dialogus XII.

NAEVIVS. OSVALDV\$.

N. Quo tu nunc abis?

ὅποι σύ κέδη βαδίζεις

O. Domum me confero.

οἴκαδε καευθω.

N. Quid domi ages?

τί οἴκοι ποιήσεις;

O. Sumam ientaculum.

ἀκρατίσω.

N. Quanām iturus es?

ἵν τιν διδόμ διδεύσεις;

O. Hac per forum.

τὴν φύλαξην.

N. Comitabor te.

συνοδοιπωρέσω.

O. Non opus est.

οὐ γέναιη ἔχω.

N. Aduersaris me:

καταφρονεῖς μόνος;

O. Non, sed parco.

οὐ δέη, αλλὰ φείδομαι.

N. Nihil est, quod agam.

μηδὲν νων ἔχω ποιεῖμαι.

O. Lubens te accipio.

ἐκώμ σε παραλάμβανω.

DE REDITV A IENTACVLQ;

ἀκρατιθέντος τοῦ ἀκρατίσματος.

Dialogus XIII.

ONOPHORVS. PAVLVS.

O. Vnde nobis rediss:

πόθεν βαδίζεις;

P. A ientaculo.

ἐξ ἀκρατίσματος.

O. Vbi ientasti:

πάντη ἡκρατίσω;

P. Rogas: domī meae.

ἔρωτάς; οὐ τῷ μάοικείᾳ;

O. Quid ientasti:

τί ποτὲ ἡκράνσας;

P. Panem iurulentum,

τὸν δὲ ψωμὸν ἔρωτ.

O. Quis tecum ientauit:

τίς μετά σὸς ἡκράτιδε;

P. Tota familia.

ὦσσα καὶ δικία.

O. Nihil mihi adferre:

οὐ τοι μοι προσφέρεις;

P. Quid adferrem tibi:

τί ἄρα σοι προσφέροιμι;

O. Frustum panis.

πυρηνάρι ὑνα.

P. Panem quidem habeo.

ἴγετο μέντοι ἔχω.

FORMVLAS

- O. Cedo mihi partem. Δέ ρειτια
δόσ μοι τι μέρος.
- P. Accipe dimidium. Ονοβρίας
λαβε τὸ ἥμισυ.
- O. Ago tibi gratias. Βασιλείας
ἔχω σοι χάριν.
- P. Non age, sed refer. Αἰγαλίας
μή ἔχε, αλλὰ φέρε.
- O. Non est unde referam. Βασιλείας
δικαιούμενος
δοκιμάζω.
οὐκ ἔχω, οὐτι φέρω.
- P. Non semper egebis. Καρδίας
δυχίας εὐθεῶς εὔχε.
- O. Gratum me reperies. Οὐδεὶς
ἐπιχάριμι. Μή μοι ἐπιτεύξῃ.

DE PRÆPARAMENTIS

ad scribendum.

Περὶ κατασκευῆς φύτης περὶ τὸ
γράφμα ἐπιτηδεῖον.

Dialogus XIII.

PETRVS, QVIRINVS.

- P. Para mihi hanc pennam. Καρδίας
κατασκέυαζέ μοι τόνδε τὸ ρινόλαμδον.
- Q. Est tibi cultellus? Εἰδεις
ἔσι σοι μαχαίριον;
- P. Est, sed valde liebes. Περὶ περιπέτειας
ἔσιγε, φλάξε με βλυτοῦ σφόδρα.

GRAECOLATINAE.

11

- Q. Acutiorēm adfer.
οξύτερον πρόσφερε.
- P. Vbi accipiam ε
τὸ λαμβάνω;
- Q. Utendum expete.
χῶς τελ τινός.
- P. Adfero, vtere
πρόσφερω, χεῶ.
- Q. Vis crassam, aut tenuem;
βόλφαχυρ, ἡ λεπτός;
- P. Mediām volo,
μέσον έδελω.
- Q. Da atramentum.
δός τὸ μέλαν.
- P. En atramentarium.
ἰδίου μελανοδόχομ.
- Q. Da quoq; papyrum;
δόστε ήδη χάρτομ.
- P. Et hæc in promptu est.
ηρά τόθ' ἔτοιμόν γε δή.
- Q. Papyrus perfluit.
ἔντομ δὲ τὸ χάρτομ,
- P. Non habeo aliam.
οὐδέμιν ἔτιμ ἄλλο μοι.
- Q. Quid vis ut scribam;
τί ξθέλεις εμεὶς γράφεις;
- P. Præscribe literas.
γράφε χαρακτῆρας.

FORMVLAE

Q. Tu imitaberis.

σὺ δὲ γλωσσεῖς.

P. Ita, in hoc peto.

ναι, διὰ τοῦτο αὐτῷ.

Q. Sæpe exscribe.

τολλάκι κατάγεατο.

P. Faciam ut iubes.

ποιήσω ὅπορ κελένθε.

INTER REDEVNDVM

a' scola.

μεταξύ την αναστέφειν αυτούς

ἐκ την παύδοτρίβ.

Dialogus XV.

QVINTINVS. RODOLPHVS.

Q. Ut tecum agitur?

πῶς ἔχει;

R. Benè mecum agitur.

ἐν καὶ καλῶς ἔχω.

Q. Id lubens audio.

ἥδεώς παραλαμβάνω.

R. Gratiam habeo.

Χάριν σοι ἔχω

Q. Vbi iam fuisti?

πόδηδης εγένος;

R. In ludo literario,

ἐν παύδοτρίβῳ.

GRAECOLATINAE.

12

Q. Quorsum sic properas;
ὅποι ὅυτωσὶ καενδήσεις;

R. Domum uerfus.
Ἐξ ὄικου.

Q. Quid domi ages;
τι ὄικοι ποιήσεις;

R. Adornabo mensam.
Ἐυτρεπίσω τραπέζαν.

Q. Tam manē prandes;
ὅυτω πρῶτοι ἀριστάς;

R. Obsequor parenti.
ὑπακόνω τελεί γονεῖ.

Q. Facis ut te decet.
τὰ σοι προσήκοντα ποιεῖς.

R. Abeo, tu uale.
Ἄπερχομαι, σὺ εὕρεωσό.

Q. Et tu quoq; uale.
Καὶ σὺ εὕρεωσό.

DVM INSTRVITVR MENSA.

Ἄντελθεται τραπέζα.

Dialogus XVI.

REMIGIVS. SEBALDVVS.

R. Puer ubi es;
Ὥρει ω παῖ;

S. Adsum, quid me uis;
παρίσκυι, τί ξέμεθέλεις;

B 4

FORMVLAE

- R. Instrue mensam.
Σερώσον τραπέζαν.
- S. Est tempus prandij:
Ἐν ὥρᾳ δὲ τότε ἀρίστη;
- R. Est, quando sic lubet.
Ἐσι δὴ, ἀρέσκοντός μοι τόδε,
- S. Recte curabitur.
Ἐπιμελῶς θεραπεύθεται.
- R. Porridge cultros.
Ἐπίδρυτα μαχαίρια,
- S. In promptu sunt;
Ἐμ προχείρῳ εἰσὶ.
- R. Da mappas manuarias;
Δός τὰ μαχαίρια.
- S. Et istae adsunt.
Ἔργη ταῦτα εἰς ἐποίησί.
- S. Adpone salinum.
Προσίθεν ἀλοθήκην.
- S. Prius sale implebo.
Πρότερον ἄλος γεμίσω σύτημα.
- R. Elue calices.
Ἐκπλάσε ποτήρια.
- S. Dūdum laui.
Ἐκ πολλῆς δέηται ἐξέπλασα.
- R. Adfer orbes;
Ἐισφέει τοὺς κύκλους.
- S. In scamno iacent.
Ἐπ' ἀσκάνθῃ κείμενοι εἰσή-

GRAECOLATINAE.

13

- R. Et corbem cocleariam.
καὶ μοιδυκοῦ χεῖρ.
- S. E' paxillo pendet.
ἐκ πατάλου κρέμαται.
- R. Aptæ circulum.
διάτασσε τὸν κύκλον.
- S. Nunquid aliud vis?
εἰ καί τινας ἔθελας;
- R. Nunc mores discas;
ἥδη τὰς ἔθικανθάνεις.
- S. Quos mores discam?
οἷς Δὲθικανθάνω;
- R. Quos in mensa serues,
τὰς τῆς τραπέζης.
- S. Rogo me doceas.
δέομεν σὸν διδάξας.
- R. Perlubens hoc faciam.
προθυμοτάτης τούτο ποιήσω.
- S. Ego auscultabo.
ἀκριβῶς ἐπακόσσω ἔγω.
- R. Ne me interpellas
μή μοι ἔντυγχάνεις.
- S. Haud verbum faciam,
δο μηδένα λόγον ποιήσομαι.
- R. Primo vngues purga.
πρῶτη τοὺς ὄνυχας καθάρισομ.
- Hinc manus laua.
ἔτα νίπτε τὰς χεῖρας.

B 5

FORMVLAE

Mox Deo benedicas.

πρὸς τοῖς δὲ εὐλόγησομενόμ.

DEVS pater noster cœlestis, benedicat nobis
filijs suis, & his quæ iam sumus sumpturi,
per Christum Iesum Dñm nostrum, Amen.

Θεός ὁ πατήρ ἡμῶν, ὁ ζῶν συρανοῖς εὐλογείτω ἡμᾶς πε-
τοὺς αὐτῷ Ἰησούς, Ιησούτι ὑπό τανακὶ λέψαι
μέλλομεν διὰ Ιησοῦ Χριστοῦ κυρίου ἡμῶν, αἰμῶν.

Post decenter accumbe.

μετὰ ταῦτα πρεπόντως ἀνακείσῃ.

Cibos carpe digitis.

μετὰ δακτυλωμάτων λαβέτα βρώματα.

Ne conde uola.

μὴ επιθῆται θέρηθεν αργεῖ.

Primus ne esto esu,

πρῶτος μὴ ἄπτε τὰς τροφὰς.

Nec primum bibas.

μήτε πίθι ταπεῖτα.

Cubit is ne te fulcias.

τοῖς πάντεσι μή σε υποκρίξομεν.

Erectus sede.

δρθός κάθο.

Ne pandas brachia.

μὴ πετάσας τὸν βραχίονας.

Non bibas audiē.

μὴ πίνῃς λικνέωμα.

GRAECOLATINAE.

14

Nec mandes audire.

μήτε λιχνίς ματῆ.

Proxima te cape.

τάσδ ἔγγισα λαβέ.

In orbe ne morare.

ἐν τοῖς κυκλῷ μὴ πονίσῃς.

Alios ne inspicito.

ἄλλους μὴ ἐφόρα.

Bibitus os terge.

μέλλω μὲν πίνειν εἰματή τὸ σῶμα.

Non manu, sed mappula.

ἢ χερὶ, ἀλλὰ χειρομάκτῳ.

Morsa ne redintinge.

τὰ καθημένα μὴ πάλιν ἐμβάτε.

Ne linge digitos.

μὴ λεῖξον δάκτυλάς.

Nec ossa rodas.

μήτ' οσέα διποκείρῃς.

Quæcunq; scindæ cultro.

τὰ καθεκασομ τέμνε μαχαλεῖς.

Os non perungas.

μὴ γίσθαται δὲ τὸ σῶμα.

Digitos sæpe terge.

τοὺς δάκτυλάς ταπλεῖστ' εἰμαστε.

Nares ne fode.

ἔνθατε μὴ διορύζῃς.

Non rogatus taceas.

τούτοις μὴ ἐξετασθείς.

FORMVLAE

Quod satis est ede.

Φάγε έξ αυταρκείας.

Cum satur es, surge.

Αυταρκής ωμ εγείρε.

Rursus laua manus,

Εψη καὶ πάλιν νίπε τὰς χεῖρας.

Mensalia tolle.

Ἄρον τὰς επιτῆς τραπέζης.

Deo gratias age.

Ἄει θεῷ εὐχαριστα.

QVI nos creauit, redemit & pauit, huic
gratias agimus sempiternas, per Iesum
Christum dominum nostrum.

Τῷ Καλλίστῳ κτίσαντι τῷ παπολυτρόφορτι, οὐδὲ
Ἄει Χριστάσαντι εὐχαριστώμενον εὐχαριστίας
τὰς αὐλωνας διὰ Ιησοῦ χριστοῦ τοι κυρίο,
καὶ μῶμον, ἀμήν.

A PRANDIO REDEVN-
tium in scholam.

Ἐξ αγίστης ποτε φόντων ἐς
παιδοτρίβον.

Dialogus XVII.

SIMON, TITVS.

S. Quid geris in sinu?
τί φέρεις σὺ κόλπως?

GRAECOLATINAE.

iij

- T. Merendam meam.
ἄρτόν μου τὸν ἑαυτονόμ.
- S. Ego nihil attuli.
Ἐγὼ μηδὲν προσήνεγκα.
- T. Quid autem edes?
Τί δὲ εσθίσαις;
- S. Emam mihi panem.
Ἄγοράσω ἐμοὶ ἄρτον.
- T. Habes pecuniam?
Ἔχεις ἀργυρίον;
- S. Obulum habeo.
Ὄβολὸν ἔχω.
- T. Quis tibi hunc dedit?
Τίς σοι τὸν Δῆμωκρ.
- S. Pater meus dedit.
Οὐ πατέρ μαζῆμωκερ.
- T. Pium habes patrem?
Θεόσογιον ἔχεις πατέρα.
- S. Qualém tu habes?
ὅτιον τινα σὺ ἔχας;
- T. Admodum durum.
πάνυ ἀσογύον.
- S. In rem tuam est.
συμφέρει σοι τόδε.
- T. Malleum alium.
προσεργόσαμεν ἄλλον τίνα.
- S. Stulte loqueris.
Ἄνοντος λαλεῖς.

FORMVLAE

T. Sic mihi excidit.

ὕστως ἐμοὶ ἔξεπεσερ.

S. Perires licentia.

Ἐπόλλυσαι ἀπὸ τῆς φιλοσογίας.

IN SCHOLA LVDENTIVM.

Ἐν παντοτρίβῳ παλιόντων.

Dialogus XVIII.

TIMOTHEVS. VITVS.

T. Væ nobis Vite.

ὅνται οἱ μῆτρες.

V. Quid est: quid tremitis?

τί τεῖσι; τί τρέμετε;

T. Ego & tu perimus.

ἔγωγε οὐχὶ σὺ ἀπολλύμεθα.

V. Quid ita: qua de causas?

τί δακὶ ὠδή; τίνος εὐεκά;

T. Præceptor venit.

ὁ παντούτης ἀλθεψ.

V. Quid ex te audio:

τί σου ἀκόσ;

T. Væ nostris natibus.

ὅνται τοῖς οἱ μῶμοι κώλοις.

V. Vbi is est obsecro:

πῶς αὐτὸς ἐιδῷ μοι ἀγαθές;

T. Per gradus ascendit.

βαύει τὰ βήματα.

GRAECOLATINAE

16

- V. Quis id ait? quis videt?
τίς τοδὶ λέγει; τίς ἔωρακεν;
- T. Egomet inquam vidi.
ἔγω μὲν οὐχί αὐτὸς ἀντεῖχό μου.
- V. Vedit ne nos ludere?
μή εἰδεν ἡμᾶς παλιούτας;
- T. Id est quod timeo,
τοτοῦ μὴ φοβόμου.
- V. Quid ergo agemus?
τί γάρ διάσομον;
- T. Amoue orbiculos.
ἀπόκρυψο τὰ τροχίλια.
- V. Recte admones.
εὐκαύεως ἐπικελένεις.
- T. Explicemus libros.
ἀναπτύσσωμεν τὰς βίβλας.
- V. Certe astutus es.
ναὶ σὺ πανοῦργος ὡς ἡ πάσχεις.
- T. Sic reputabitur nos studere.
ὅτῳ μὴν λογίσεται ἡμᾶς ἔχειν παταίως.

DE DIMISSIONE A LITERIS.

περὶ ἀφέσεως τῆς τῶν γραμμάτων.

Dialogus XIX.

GODFRIDVS. ISRAEL:

- G. Io gaudete sodales:
ἰω ἐν φρόνθιτε ἐτάροι.

GODF

FORMVLAE

- I. Quid est: quod sic gestis:
τί δαὶ δή; τό δε οὐτως ἀγαθάστι;
- G. Sunt nobis feriae.
ἔσιγε καὶ μη χολή.
- I. Quas dicas ferias:
τίνα λέγες χολή;
- G. Otium à literis.
τὸ μαθήματθ.
- I. Quando ociamur:
πλείκα χολή περιπατήσομεν;
- G. Hodie à prandio.
τέμερορ μετὰ τρώσον.
- I. Ergo ludemus.
ἀρόω παιχει μέλλομεν.
- G. Quid nam ludemus.
τί δὲ παιξόμενοι
- I. Ludemus globulis.
παιξομενοι τοις σφαιρίσιοις.
- G. Ludus puerilis est.
παιχνάσι τοι παιδαρίστε.
- I. Quem tu ludum malles:
τίνθιστι παιχνάτος επιθυμία;
- G. Decertemus saltu.
ἀγωνίσωμεθα περὶ δοκεν.
- I. Hunc ludum odi.
τοῦτο δὲ παιχνάματισ.
- G. Qua nam de causa:
τίνθιστι δαὶ δή ενεκας,

I. **Quia**

GRAECOLATINÆ.

17

- I. Quia pedes lassat.
τὸ καταπονεῖν τοὺς πόδας,
- G. An non pudet te?
μή αὐχάνει;
- I. Cuius me puderet?
τί αὐχάνω με αὖ;
- G. Quod tam piger es.
τό εἴ τοσόν θύκην.
- I. Certè piger non sum,
οὐ δύτα ἔγωγε θύκη.
- G. Quin ergo saltabis?
ἄρδευσον σὺ οὐχίσῃ;
- I. Caue né prouoces.
μή, εἰνίοι, εμὲν ἐρεθίσεις αὖ.
- G. Imò te adiuro,
μάλλον δὲ εὔρκιζω εἰ.
- I. Videbis quid possim.
πάντα μέσην τούτης ιχνήμα.

LITIGANTIVM DE SESSIONE.

Ἐργάζοντων περὶ ἀφεσίας.

Dialogus XX.

IACOBVS. CHRISTOPHORVS.

- I. Apage te hinc.
ἀπαγγείσου εἰθει.
- C. Satis imperiosè.
πάντα μὴν ὅτις οὐ πόθεν.

C

FORMVLAE

- I. Hic mihi locus est.
Ἐνθάδε μοι ἐσιτόποι.
- C. Atqui ego nego.
Ἄλλατοι ἔγωγε μή φημι.
- I. Prior hic sedi.
Πρότερος οὐδὲ ἐκάθισα.
- C. Cur autem surrexisti?
Τί δαὶ δὴ καὶ ἐγένθης;
- I. Negocium mihi fuit.
Πρᾶγμα τι πράκτεον καὶ εμοί.
- C. Quid signi posuisti?
Οὐδὲ σκυψίου ἔθηκας;
- I. Non vides librum?
Οὐ μὴ οἴγας τὸ βιβλίον;
- C. Liber istic iacet.
Τὸ βιβλίον ἐκέι γέπι πάσι τοῖς.
- I. At tu semouisti.
Οὐ μέντ' αὖ πέπειλες.
- C. Id factum pernego.
Τὸ δυσμαῖς γενέσθη φημι.
- I. Quin tandem cedes?
Ἄλλα δὴ ποτὲ απέ;
- C. Tu me vi extrudes?
Οὐ εμέ βίᾳ απώσας;
- I. Nisi volens cesseris.
Εἰ μὴ ἐκδσιος ὑπείξῃς.
- C. Hoc dicam magistro.
Τοτοὶ δὲ ἔργων μίδασκάλῳ.

GRAECOLATINAE.

18

- I. Susc^h d^cp fero.
περι μή οὐδένος θύσμα.

INVITANTIVM SE INVICEM.
παρακαλημένων αλλήλα.

Dialogus XXI.

MAXIMILIANS. PAVLVS.

- M. Cras ad me veni.
Ἔσταυρεον διό τοι ελθέ.
- P. Metuo ut possim.
Δέος ἔσι, πῶς ἀπ' θωμάκου.
- M. Cur non possis?
πῶς δέποτε θώμακος
- P. Domi manendum est.
Οἴκοι δέ μένειν.
- M. Quid negotiū est?
τί σοι πράκτεος.
- P. Oportet scribere.
γραπτέον οὖμ.
- M. Scribe perendie.
γράψομετά τέλωντος.
- P. Nihil polliceor.
οὐδέποτε πιχνέμα.
- M. Sic colis socium?
δυτιστίν μάξις τὸν έταιρον;
- P. Culpa non est mea.
Ηγετία δε παρέμοι.

C 2

00037039
FORMVLAS

- M. Posse si velles.
δέλνος ἔχει θέλωμα.
P. Velle si possem.
θέλοιμι τόν γε δέλνος ωμόν.

DE STUDIO INTER-
rogantium.

περὶ τοῦ μανθάνειν ἐρωτώντων.

Dialogus XXII.

ABRAHAM. BRICCIUS.

- A. Quid à cœna facies?
τί μετά τὸ δῖπνον δέξασθαι;
B. Cupis hoc scire?
θέλεις τὸ οἰδέναι;
A. Ideo sciscitor,
διότε πυνθάνομαι.
B. Post cibum deambulo;
τὸ μετά δειπνήσαι προπατῶ.
A. Quid postea agis?
τί εἶτι ποιεῖς;
B. Audita repeto.
τὰ ληφθέντα ἐπαναλαμβάνω.
A. Quomodo hoc facis?
οὐτινα τρόπον τόδε ποιεῖς;
B. Sæpe relegendo.
ζει τὰ πολλὰ συναγωνώσκει.
A. Quid si quid excidit?
τί δακτύρας τίνος ἐπιλάβειν.

B. Disco postridie.
μανθάνω τῇ ὑπερβολῇ.

DE ABSENTIA A' SCHOLA.

περὶ ἀπόστασις τῆς ἀπὸ Χολῆς.

Dialogus XXIII.

BENEDICTVS. CHRISTOPHORVS.

- B. Vbi heri fueras?
ὅποι τῇ Χθεῖς ὡρῇ ἐγένετο.
- C. Quoniam tempore?
χρήστῳ;
- B. Statim à prandio.
ἐυθὺς ἀριστός ας.
- C. Domi me laui.
χρήστῳ οἰκῷ εἰληφάμη.
- B. Quamdiu lauisti?
ἕξ ὥστον ελάσσω;
- C. Totam fermè horam,
ἕλω ὅλη γηε ωραμ.
- B. Quis tecum lauit?
τίς μετάσης ὑδραντες;
- C. Parentes mei.
οἱ γονεῖς εἰμάσ.
- B. Lotus quid feceras?
ὑδρανθεὶς τί δέσποτας ἔγει.
- C. Siccabam capillos.
ἔστησαν τὰς τρίχας.

FORMULAE

- B. Cur non ibas in scholam?
διὰ τί δύκε πορεύεσθε παιδότριβος;
C. Pater prohibebat.
Ο πατήρ καλύωμεν.
B. Cur prohibebat?
Ἐφῶ ἐκώλυσεν;
C. Nam caput madebat.
Τῇ κεφαλῇ τῇ ἔτι καθύγει.
B. Delicatus puer es.
μαλθακός ο παῖς.

M V T V O' GRĀT V-

Iantium sibi.

συγχαρέοντων αὐλαίοις.

Dialogus XXIIII.

CYRILLVS, DONATVS.

- C. Vnde iam prorepis?
πόθεν νωὶ ἐρπαῖς;
D. E domo mea,
ἐκ τοῦ μετοίκου.
C. Diu te non vidi,
ἐκ πολλῆς δυχὶς εἰδόμενος.
D. Et ego te diutius,
καὶ γὼ μὴν δὴ ἐκ πολλῆς πλείονος σέ.
C. Valuisti ne bener?
καλῶς δὲ δὲ εἰχες;
D. Optime valui.
ῶς καλλιστεῖχον εἶγων.

- C. Ædepol gaudeo.
ναιδία συγχαίρω.
- D. Ut tu autem valesc.
ωψείαί μή συέχασ;
- C. Admodum belle.
ἔντε ήχη ταγκάλωε.
- D. Et ipsum gaudeo.
Ηχή τῷ δὲ σωμάτῳ ἐγῶ.

AGNOSCENTIVM se se mutuo.

γνωριζόντων απλάζε.

Dialogus XXV.

SIMON, PETRVS.

- S. Quod tibi nomen est?
Ὥ, οὐ τὸν οὐδείς;
- P. Mihi nomen est Petro:
ἐμπονομάς εἰς τὸ καίνοθι.
- S. Qui sis non noui.
τίς δέ μη ὑπάρχεις οὐδείς;
- P. Non me nouisti:
μή ἐμε οἶδα;
- S. Non negem si nouerim.
οὐ μή ἀρνῶμαι, εἰ οἴδω αὐτόν.
- P. Oblitus ne es mei?
ἐπιλανθάνεσθε εἰ μόνος;
- S. Ante nunct te vidi.
πρό τοι υπάγε μηδέποτε δεξιόμην.

C 4

FORMVLAE

- P. At tandem agnosces?
αλλαδικηγεγινωσκε;
- S. Sanus hercule non es.
ευθυκε ει ναι το ματια.
- P. Ego ne? an tu magis?
ποτερη θεος ευκατερος; εγω γε; και συ;
- S. Vbi te nouisseim?
οπα δε αποδιδομι;
- P. In ludo literario.
επι τη παιδογριβη.
- S. Fuisti condiscipulus?
συμμαθητης ωμ επιχει;
- P. Ita, ferè biennium.
ναι, δύω, ολιγαδέσημ, επι.
- S. Sine, mecum recolam.
ει α μελετήσω λιγειδε.
- P. Agnosce cicatricem?
γινωσκον την ωταλήν.
- S. Hanc tibi incusseram.
ταυτώιγ δυτασάμειν εγώ σοι.
- P. Cum theca pennaria.
τη δικαλαμοθήκη.
- S. De cicatrice te noui.
την ωταλήν σε γινωσκω.
- P. Vides quod non insaniam?
δεξις εμε ουκ ευθηκως εχοντα;
- S. De forma non nouisseim.
το ειδος ουκ απεγνωμ.

GRAECOLATINAE.
LITIGANTIVM DE
re ablata;

25

ἔριξόντωμ περί τιν Θεον
ἀφολγεθέντος.

Dialogus XXVI.

SIMON. LIVIVS.

S. Redde quod meum est?
ἀπόδος τὸ μόνον;

L. Quid uis reddam?
τί ἀπόδος;

S. Quod surripuisti.
ὅποι ὑφελεῖς.

L. Nihil tibi surripui.
μηδέποτε σοι ὑφελομ.

S. Aufer cauillum.
παντού σκώπησ.

L. Non equidem cauillor.
οὐδὲτα εἴγε σκώπησ.

S. Quin reddis tandem?
τί δαὶ μέ ποτε ἀποδίδως;

L. Nihil tibi me Hercle sumpsi.
οὐδὲν ναι μάλιστα σοι ἐλαζομ.

S. Ostende huc manus.
προσεπιδιέζομεν τὰς χεῖρας.

L. Hem, ostendo eccas.
Φεῦ, αὐτὰς προσεπιδιέκυντο.

S. Quid abstulisti?
τί ἀφελεῖς;

C 5

FORMVLAE

- L. Evidem nihil abstuli.
μηδὲν τίδεν ἀφέλομ.
- S. Excute manicam.
ἔκτιναξον τὴν χειρίδα.
- L. Tuo arbitratu.
ῶς δοιδοκεῖμ.
- S. Inter vestes habes.
πήρε οὐδεῖτος τὴν χειρίδα.
- L. Tenta qua lubet.
ρύτα ὅπταρῷ δὲν εθέλεις.
- S. Noui sycophantias.
δίδα τάς δὲ συκοφαντίας.
- L. Pergis molestus esse.
διαπλεῖσθαι μέν λυπῶμ.
- S. Ablatum restitue.
ἀνεπόδιος ὁ πόθος οὐδεῖς.
- L. Furti me adligas.
τὴν κλωπήματα κατηγορεῖς;
- S. Non furti sed fraudis.
οὐ κλωπήματα τοι τὴν δολιότητα.
- L. Vlciscar hanc iniuriam
ἐκδίκησω εὔμοιγε.
- S. Et ego te vlciscar.
καί σε εκδίκησω εὐώ.

PRODEVNTIVM IN
funus.

ἔκπορευομένωμετάκηδείας.

GRAECOLATINAE.

22

Dialogus XXVII.

THOMAS, GEORGIVS.

T. Ades dum Georgi.

Δευρὶ ὡς γεώργιος.

G. Quid est: cur me vocas?
τί δαὶδη; οὐ φωνῆς ἔμεται;

T. Est quod te volo.

Ἐσθ' οὐ σοι ἔργον.

G. Dic tum puta.

ἔργα τοῖς διδόμοι.

T. Quid censes me velle?
τί δαὶδη, οἴει, ἐθέλω;

G. Tecum ludam.

σοίγε δῆστοι παίξω.

T. Tota erras via.
οὐκέ αἱρτάνεις οὐδέποτε.G. Quid igitur est:
τί τοίνων ὅπερ τυχάνεις;

T. Tu diuina.

σὺ τεκμαίρε.

G. Nescio diuinare.

οὐκέ εἰχω τεκμαίρεσθαι.

T. In funus prodibimus?

μετὰ καθείας οὐδὲς εἰκπορευσόμεθα.

G. Quod funus dicis?

τίς αὐτός εσίμη;

T. Quod sit nescio.

τίσποτ' αὖτε οὐκέπισταμο.

FORMVLAE

- G. Vnde autem nostiz
πάθεμδαὶ σὺ ἔγνως;
T. Præceptor indixit.
διδάσκαλος.
G. Quā hora efferetur?
τὸν ἡ ἔξενε χθόνεται;
T. Puto septima.
τῇ, οἷμαι, εἴδομή.
G. Et ego prodibo.
κάγω μὲν ἔξελενσω.
T. Tu tecum ibis.
σὺ με τὸν πορευόμη.
G. Ero tibi comes.
σωακολάθησω ἔγωγε.
T. Nec frustra hoc peto.
δύσκε μάτιο δέομαι τάχι.
G. Cur autem pētis?
τίνος δὲ νεκαδέκη;
T. Ut me doceas.
ὑα διδάσκῃς ἐμε.
G. Quid te docerem?
τί ἄρ σε διδάξω;
T. Vino benedicere.
τὸν δινόν εὐλογεῖν.
G. An ne dum adfers?
λέγεις οὐ σὺ προσφέρεις;
T. Rem ipsam dicis.
καλῶς γε λέγεις.

- G. Sic ego dicerem.
Οὐτωσίγεπωε δέ μ φαύλω.
- T. Dic iam ego auscultabo;
Ἐιπεννωι προσέχοντι μοι.
- G. Hoc uinum uobis faustum sit.
Οὐ Θόδος ευήλερθούμηρέσω.
- T. Bono sit potus iste.
Ὥφελείτω τὸ πόνυμα τοδί.
- G. Hoc uinum læti bibite.
Τουτονὶ τὸ δινορίλαροι πίνετε.
- T. Quid sternutanti impreceris;
Τί δαι τοῦ πάρεοντι ἐνχωματίζεις;
- G. Sit tibi hoc fœlix.
Ἐυτυχείτω σοι τούτῳ.
- T. Te Deus seruet,
σῶσον δὲ θεός σε.
- G. Auspicanti aliquid;
Τίπειητο τοῦ ξερόντι οὐκέτι.
- T. Bono sit quod instituis.
δύναγαθη τούτη οὐξεις σὺ τοδε.
- G. Bene ueritat quod agis.
καλῶς μιαδέξαι τὸ δέ ποιεῖς.
- T. Quid proficiſcenti;
Τί τοι διχομένω;
- G. Sit iter hoc fœlix tibi.
Ἐυτυχῶς δέ μ σύ δοιποράσσεις.
- T. Perfaustè soluas ancoram.
Ἐγαθη τούτη τούτη δέ μ διχύσῃ.

G. Sit lætus tibi reditus.

γενθῶν ἐπαγαχώρει.

T. Quid hæc precanti tibi referam;

τί δέ σοι ταῦτα εὐχομένων ἀποκρίνωμαι;

G. Tantundem tibi reprecor.

τὸσονδιδόντος σοὶ εὐχομαι.

FORMVLÆ PVERORVM.

exitum è schola rogantium.

φράσσει παύδιων τῶν ἐκ τοῦ παυδοῦ

τριβήσθεομένων ἔξελθεμ.

Colende præcepto
r rogo
veniam.
Σεβαστεῖσθαι
καθέομαι σὺ ξέχα-
σιαρ τοῦ.

Abeundi ἀπιέναι.	domum. σοκόνδε.
	ad ientaculum. ἐς ἀκραնσκόρη.
Exeundi ἐξιέναι	Mictum. σουρῆσαι.
	Cacatum. ἀφοδεῦσαι.
Eundi em- ptum ιέναι πρός τὸ ἄγοράζειν.	Panem. ἄρτον.
	Papyrus. πάπυρος.
atramentum μέλαχη.	atramentum μέλαχη.
	pennas. καλάμδε.

AD LECTOREM.

OMISIMVS LECTOR AMICE,
formulas sequentes, tum quia in præce-
dentibus inueniuntur quoq; tum quod
cogitamus proprias (si hæc grata pueris vide-
buntur) loquendi Græcè formulas conscribere.

INDEX FORMVLARVM

puerilium.

Salutatio matutina.	Folio	1
Salutatio meridiana.	Folio	2
Salutatio vespertina.	Folio	3
Sub primam facem noctis.	Folio	3
Dum itur cubitum.	Folio	4
Dum redditur cubitu.	Folio	4
Dum itur in scholam.	Folio	5
Inter eundum in scholam.	Folio	6
Inter discendum in scholis.	Folio	7
De cāuendis in schola coricæis.	Folio	8
De ferula.	Folio	9
De ientaculo.	Folio	9
De reditu à ientaculo.	Folio	10
De præparamentis ad scribendū.	Folio	10
Inter redeundum à schola.	Folio	11
Dum instruitur mensa.	Folio	12
A' prandio redeuntium in scholā.	Folio	14

In schola ludentium.
De dimissione à literis.
Litigantium de sessione.
Inuitantium se inuicem.
De studio interrogantium.
De absentia à schola.
Mutuo gratulantium sibi.
Agnoscentium sese mutuo.
Litigantium de re ablata.
Prodeuntium infunus.
Exitum è schola rogantium.

Folio 15
Folio 16
Folio 17
Folio 18
Folio 18
Folio 19
Folio 19
Folio 20
Folio 21
Folio 21
Folio 23

σὺν τῷ θεῷ.

τέλος.

OPTIMA

**OPTIMÀ BEÀTÈ
VIVENDI PRÆCEPTA**
 Catōnis Rōmāni Latinè ac
 Græcè edita in vsum
 puerilem.

ΜΑΓΚΑΔΟΙ ΤΟΥ ΕΥ ΖΥΝ ΕΝΤΟΛΑΙ
 κάτων το ρώμαιου σι λατινικῶν
 καὶ ἐλληνικῶν σατυρωθεῖσαι
 ἵνα τὴν τῷρα πάντα
 παύειαν.

D

CATONIS ROMANI
SENTENTIÆ MORALES
distichæ, quas conuertit ex La-
tino in Græcum Maxi-
mus Planudes.

PROOEMIVM.

CVM ANIMA DVER TEREM
quam plurimos homines errare grauiter
in via morum, succurrendum & cōsulen-
dum opinioni eorum fore existimauī, maximē
ut gloriose viuerent, & honorem contingenter.
Nunc te fili charissime docebo, quo pacto mo-
res tui animi componas, igitur mea præcepta le-
gito, ut intelligas.

Legere enim & non intelligere,
est negligere.

Itaq; Deo supplica.

Parentes ama.

Cognatos cole.

Magistrum metue.

Datum serua.

Foro te para.

Cum bonis ambula.

Ad consilium ne accesseris antequām uoceris.

Mundus esto.

Κάτεωνος τῆς ρωμαίας γυναικὸς παρασκευήνοις δίσοχοις
αὶ μετήνεγκεν ἐκ τῆς λατίνων φωνῆς
εἰς τὴν Ἑλλάδα μιάλεκτον
μάξιμον δὲ πλα-

νόδην.

προοίμιον.

Aναπολέσας ἐγὼ οὐτέ πέπλοι μή τῶν
ἀνθρώπων τῆς τῶν καθῶν διά παραπρέποντος,
συλληπτέοντες εἴναι, οὐδὲ γυναικεῖς σωμάσακτέοντες οὐκέ-
τε μείζην ταῖς σφῶν υπολήψεσιν. Οὐδὲν μάλιστα σύν
κευθύνειτε βιώσαντες, οὐδὲ τιμῆς ἐπιτύχοιεν.. Δεντρο-
τοίνων σε φίλτατε μηδὲ μιάλεκτον, τρόπον τίνα τὰ τοι στέ-
νοδένθη κοσμήσατε. Οὐτοῦ λόγῳ ἀναλέγεται τάξις τὰς
ξυμάτις δύντολας, πέντε δὲ σωμάτια ἀντῶν.

Τὸ γέροντος ἀναγνώσκειν, καὶ μὴ γνώσκειν κατεγγι-
νώσκειν εἶτιν.

Καὶ μῆτα θεῶν λάτρευε.

Ζωνέας ἀγάπα.

Τούσ προσήκοντας τίμα.

Τὸ μ καθηγητὴν μέσηθι.

Τὸ πισευθέν σοι τίραι.

Σαυτὸν γένθι βαλευτηρίων δεξιόν παρέχει.

Ἄγαθοῖς ὁμίλια.

Μὴ πρόπερον εἰς βαλλέμ παρέλθῃ πρὶν ἀμφικθείης.

καθάρειος ἔσθι.

C A T O N I S.

Salutalibenter.
Maiori cede.
Minori parce.
Rem tuam custodi.
Vercundiam serua.
Diligentiam adhibe.
Libros lege.
Quos legeris memento.
Familiam cura.
Blandus esto.
Irasci ab re noli.
Miscrum ne irriseris.
Mutuum dato.
Cui des uideto.
Iudicio adesto.
Coniuicare raro.
Quod satis est dormi.
Iusjurandum serua.
Vino te tempera.
Pugna pro patria.
Nil temere credideris.
Tu te consule.
Tutò consule.
Meretricem fuge.
Literas disce.
Nil mentiri debes.
Bonis benefacito.
Malcedicus ne es.

οὐδὲ μένωε δέκατης.
 Τοῦτο μείζονι πρὸς τὸν αὐτόν.
 Τοῦτο εἰλάτηνος φείδης.
 Ταῦτα πάραχοντα φρέσκαια.
 Τῶν αὐτῶν φύλαπτε.
 Τοῦτο ἀκριβεῖς πρόσεχε.
 Ταῦτα βίβλα τοῦτον οἴερχα.
 Τῶν αὐτῶν σμήνων μέδικος.
 Τοῦτο δίκαιας επιμελῆ.
 Τοῦτο πιος εἶσο.
 Μή διηγέρεις αὐτούς.
 Μυστράγαντα μή χλευάσῃς.
 Μάντειον πάρεχε.
 Σκόπελον δὲ οὐδὲ τίνι παρέχεις.
 Τοῦτο δίκαια παρακληθεὶς πάρειθι.
 Ασαντάκις σύμποσίας.
 Τὸν αποχώρην κάθευδε.
 Οὕκωμ τοῦτο.
 Οὐντος σεαυτῷ κεράννυε.
 Λάχον πέρι πατρίδος.
 Μηδὲν προπετέσερον θίσενε.
 Σεαυτῷ σὺ βόλευσ;
 Καρφαλῶν βόλευσον.
 Ετούτας φεύγε.
 Κράμματα μελετᾶς θέλε.
 Μή φεύγεις βόλη.
 Τὸν δὲ γαθούντος γαθόν ποιεῖς
 κακολογίας αφίσασθο.

CATONIS.

Existimationem retine.

Aequum iudica.

Parentes patientia uince.

Neminem condemnato.

Beneficij accepti memor esto.

Ad prætorium stato.

Consultus esto.

Vtere uirtute.

Iracundiam tempera.

Trocholude.

Aleas fuge.

Nihil ex arbitrio uirium feceris.

Minorem te ne contempseris.

Aliena concupiscere noli.

Coniugem ama.

Liberos erudi.

Patre legem quam ipse tuleris.

Pauca in conuiuio loquere.

Illud stude quod iustum est.

Amorem libenter fert o.

LIBER PRIMVS DICTORVM
Distichorum Catonis.

S I Deus est animus nobis, ut carmina dicunt:

Hic tibi præcipue sit pura mente colendus.

Plus uigila semper nec somno deditus esto.

Nam diuturna quies uitijs alimenta ministrat.

τὰς ὑπόνοιαμ ἔπειχε.

τὰς δίκαια κρίνε.

τὸν τεκόντας ὑπομονῆς νίκα.

μηδένα κατακρίνεις.

ἐν ποιίας οὐδὲ τυχεῖς μημονέυσθε.

ζεῦ πρωτωρίως εμφύλοχώρα.

συμβουλθεῖτε.

ἀρετῆς γένος.

τὰς ὁργιλότητα κίνει.

σφαίρας ἀθυρε.

κυβῶν ἀπέχε.

μηδὲν τὴν πῆχυνθε κρίσα μιαπεάξῃ.

τὸν ἐλάττῳ μηδὲπισκυβαλίσῃς.

ἀπλοτρίων μηδὲπιθύμει.

τὰς ἄλοχον σέργε.

τὰς φίλτατα παύμενε.

Φέρε νόμον, ὅμιλον τὸν ἄλλοις ἐπέθηκας.

Βραχέας δὲ συμποσίων λάθε.

ἢ δίκαιον, ποία.

ἄνθασίων φιλίαμ φέρε.

Βιελίον πρῶτον γνωμῶν τῷ το
κάτωνθε μισίχων.

Eἰδος νόος ἔσθ' οὐ τῷ λογίων πυθόμεσθα:

ἴητε καθαρῷ νοῇ τόνδε σέβου περιώσια πάντων.

ἀγρυπνα τὸ πλέον: μήδ' ὑπνοιεῖκειστος ἐσσό.

Μακρὸν δὲ τὰνάπαυμα ἕοφήν παθέεσθι χορηγός.

00087039
C A T O N I S

Virtutem primā esse puta compescere linguam.

Proximus ille Dco, qui scit ratione tacere.

Sperne repugnando tibi tu contrarius esse.

Conuenit nulli, qui scum dissidet ipse.

Si uitam inspicias hominum, si deniq; mores :

Cum culpent alios, nemo sine criminis uiuit.

Quae nocitura tenes, quamuis sint chara, relinque.

Vtilitas opibus præponi tempore debet.

Constans & lenis, ut res expostulat, esto.

Temporibus mores sapiens sine criminie mutat.

Nil temere uxori de seruis crede querenti.

Sæpe etenim mulier, quem coniunx diligit, odit.

Cumq; mones aliquem, nec sc uelit ipse moneri.

Si tibi sit charus, noli desistere cœptis.

Contra uerbosos noli contendere uerbis.

Sermo datur cunctis animi sapientia paucis.

Dilige sic alios, ut sis tibi charus amicus:

Sic bonus esto bonis, ne te mala damna sequantur.

Rumores fuge, ne incipias nouus autor haberi.

Nam nulli tacuisse nocet, nocet esse locutum.

Rem tibi promissam certo promittere noli.

Rara fides, idco, quia multi multa loquuntur.

Cum te quis laudat, iudex tuus esse memento.

Plus alijs de te, quam tu tibi credere noli.

Officium alterius multis narrare memento.

Atq; alijs cum tu benefecris, ipse silcto.

Multorum cum facta senex & dicta recenses.

Fac tibi succurrant iuuenis quæ feceris ipse.

πρωτίστῳ ἀρετῷ μοναχού, τὸ γλῶσσαμ ἐπίχειρον.
 οὐγύνθι δὲ οὐτα θεός, τὸ μετρητήριον λόγων ἔναντίον σιγάμον.
 μὴ αὐτούς μάχεσθαι, μή σαυτοῖς ἔναντίος ἔικε.
 οὗτος γαρ ἐαυτῷ μή συμφωνεῖ, πῶς ἐτέροισι;
 οὐ μερόπων ἐπίμηκες βίοις: καὶ τοῦτο οὐκέτι θεατῶν,
 οὐδέν τοιούτοις εἴσῃ, μᾶλλον μέμφοιντο πρόσηλλας.
 οὐ βλαβερόν κατέχεται, οὐτε εἰ φίλοις ἐπλεπτούσι τοι.
 οὐδέ τε προκείνου τόγε συμφέροντες οὐδὲ πλάτα.
 οὐ μερίθητε εὔσοκοι πράγματα προσαντέλλετε.
 πρότερον δέ τοιούτοις σοφός μεταβάλλετε τὸν αμέμπων.
 μεμφομένοις οὐδέ τοιούτοις προπετῶν μηδέκαρδον.
 πολλάκις τὸ πόσις φιλέσι, συγένεσι παράκοιτις.
 οὐτε παραμνεῖσθαι μήτε τίνι, κατένος δὲ οὐκέπακτα,
 καί μηδὲ μέτρα μάλιστα φιλήσεις, μήδε οὐτιστοτέρης.
 μὴ αὐτούς μηδὲ ερίδαις λάλοις αδιολέχασθαι.
 οὐτοις λόγοις μέσοις πάσι: ξύνεστις δὲ οὐλιγίσοις.
 οὐδὲ οὐτέρου φίλου ποτε οὐκέτι σαυτοῦ φίλτατος εἴναι.
 οὐδὲ καλοῖς καλός οὐδὲ μή βλαβερόν τί σοι οὕτω.
 θρησκευτικοί γε φειρύε. νέος μή μυθοπλάσκετον.
 οὐδένα λίγον σιγή: τὸ δέ εναντίον κακής πολλούς.
 σευτότι σοί τοι, μή συτόδει αὐτούτοις καθύποχοι.
 οὐ πίσις κακής γαρ, πλείστων πλεῖστα λεγόντων.
 οὐτέ τις αἰνείκησε, δικαστήσθιστοι σεαυτοί.
 μή δέ οὐτέροις πειθάρηστοι σαυτοῦ περί σαυτού.
 οὐ ποιίστε οὐτέροιο, διεξέρχοντο πολλές στοιχίου.
 οὐδὲ σὺ ποιήσας οὐτέρον, σιγῆς τοῦδε κευθεί.
 οὐργα, λόγια τοιαῦτα πολλῶν περί γῆρας.
 τριάδες γοῦν νέος δημορθού οὐφραλέγκες τὰ σὰ τῆμος.

D 5

C A T O N I S.

Nec uires si quis tacito sermone loquatur.
Conscius ipse sibi de se putat omnia dici.
Cum fueris fœlix quæ sunt aduersa caucto.
Non eadem cursu respondent ultima primis.
Cum dubia & fragilis sit nobis uita tributa.
In morte alterius spem tu tibi ponere noli.
Exiguum munus cum dat tibi pauper amicus.
Accipito placide, plenè & laudare memento.
Infantem nudum cum te natura creauit.
Paupertatis onus patienter ferre memento.
Ne timeas illam, quæ uitæ est ultima finis.
Qui mortem metuit, quod uiuit, perdit id ipsum.
Si tibi pro meritis nemo respondet amicus:
Incusare Deum noli: sed te ipse coerce.
Ne tibi quid desit, quæsitis utere parcè:
Utq; quod est serues, semper tibi deesse putato.
Quod præstare potes, ne bis promiseris ulli.
Ne sis uentosus, dum uis urbanus haberi.
Qui simulat uerbis, nec corde est fidus amicus:
Tu quoq; fac simile, sic ars deluditur arte.
Noli homines blandos nimium sermone probare.
Fistula dulce canit, uolucrem dum decipit auceps.
Si tibi sint nati, nec opes, tunc artibus illos
Instrue, quò possint in opem defendere uitam.
Quod uile est, charum, quod charum est, uile putato.
Sic tibi nec parcus, nec auarus habeberis ulli.
Quæ culpare soles, catu ne feceris ipse.
Turpe est Doctori, cum culpa redarguit ipsum.

μη μελέτω σοι, εἰ τινί οὐ κρυφακονολογεῖται.
 πᾶς γαρ ὑπαύτιος ὡρ, αὐτῷ πέρι πάνθ' ὑφορᾶται.
 εἴ τι πράττει ψύχε, καὶ τανατία πάντα φυλάσσεται.
 οὐ γαρ ἀεὶ τάχε λοιδία τοῖς προτέροισι σωάθεται.
 οὐδὲ φιβόλουτε οὐδὲ ἀδίκανέος βίου ἄμμισθεντος.
 εἴ τι τέρους θανάτῳ μή ἐλπίδα τῶν ποτε θείκε.
 εἴ σοι διώργα πένητε φίλος ἐυτελῆς γεγοναλίξοι,
 μέχυσσό τ' αὐτοσίως, κακείνῳ μὴ χάριμοι χρήματα
 γυμνὸς ἐπείσει φυσίῃς βρέφος ἐπλασεμέντα μηδέ
 μνώεο μοι πενίκε κρατερῶτατα φόρτομας είρημ.
 μή τρομέαν θάνατον, βιοτῆς πέριας οὐδατομόντα.
 οὐ γαρ τόνδε μέδοικε καὶ οὐδὲ πᾶν ἀποβάλλεται.
 εἴ σοι μηδεὶς εὗτι παθώμ παρά σου χάριμοι χρήματα
 μὴ συγεμέμφεο μοι θεόμ, ἀλλὰ γράπταγχε σεαυτόμ.
 οὐ φράτι μὴ ανίσκε, σέο γένη μεσι φρέσμομένως γένε.
 οὐ φράτα τὰ οὖτα μὲ τηρήσει εἰς ανίσθμη τὰ νόμιζε.
 πᾶρι οὐδὲ μάντι τινὶ μούναι, μήποτε διές καθυπόχη.
 μέτι καλός μόκεψης θέλωμας λίθοις είκε.
 τὸν σάμνοντα λόγοις, μή μόντα φύλον κραδίκειρ.
 εἴ τι σὺ διέσσομό μοια. τέχνη γαρ τέχνη παύει.
 μὴ σφόδρα μαλακοῖσι βροτὸν διπέεσσι μετέρχου.
 εἴ τι καὶ εἰς εὐτής οὐρηις ἀπάτωμ γλυκὺ μέλπε.
 εἴ σοι τέκνα πενητέυονται πέλε, τάδε τέχναις
 γυμνάρημ, βίοι οὐ φράτι πένητα χοῖεμ ἀπῶσαι.
 εἴ τούτες τίμιοις γύντελες, πέρι μὲ καὶ εμπαλιησίαι.
 οὔτοις φρέσμωλός μόνης, οὔτ' αὖ πλεονέκτης.
 πᾶρι οὐδὲ μέμφεας οὐθος οὐχις, μήποτε ρέεντης.
 παύδοτοις ιθησι γαρ ἀΐδης ξελέγχεας προμόνται.

C A T O N I S.

Quod iustum est, petito, uel quod uideatur honestum.
Nam stultum est petere, quod possit iure negari.
Ignotum tibi tu noli præponere notis.
Cognita iudicio constant, incognita casu.
Cum dubia in certis ueretur uita periclis:
Pro lucro tibi pone dicim, quicunq; laboras.
Vincere cum possis interdum cede sodali.
Obsequio quoniam dulces retinentur amici.
Ne dubites, cum magna petas, impendere parua.
His etenim rebus coniungit gratia charos.
Item inferre caue, cum quo tibi gratia iuncta est.
Ira odium generat, concordia nutrit amorem.
Seruorum ob culpam cum te dolor urget in iram.
Ipse tibi moderare, tuis ut parcere possis.
Quem superare potes, interdum uince ferendo,
Maxima enim morum semper patientia uirtus.
Conserua potius quæ sunt iam parta labore,
Cum labor in damno est, crescit mortalis egestas.
Dapsilis interdum notis, charis, & amicis,
Cum fueris felix, semper tibi proximus es.

L I B E R S E C V N D V S.

Telluris si forte uelis cognoscere cultus.
Virgilium legito: quod si mage nosse laboras.
Herbarum uires: Macer tibicarmino dicet.
Si romana cupis & Punica noscere bella.
Lucanum queras, qui martis prælia dicet.
Si quid amare libet, uel discere amare legendu.

LIBER I. & II. 38

αἴτιος τὸ μίκαλον ὅμ. τὸ μοκόρ καλόρ εἶναι.
 ὁράμαθες αὐτέμ γαρ, οὐδὲν τὸ μίκαλον ἀπείπει.
 μήποτ' ἀγνῶτα προτιμότερον γνωστοῖο λογίσσῃ.
 τὸν δὲ γνωστὸν εὑρεῖνας τὰς δὲ ἀγνωστὰ τυχῆσσον
 τοῦ βίου ἀμφιβόλου φανεροῖς ἐπὶ πῆμασιν σύντοξοι,
 πᾶς μόχθων πρόσεκτος, κερδίσοις ἐπεργάζεται.
 ἔσθ' ὅτε οὐκέποδίστη ὡμ., ἐτάρεοις ὑπόδηκε.
 ηρὴ γαρ μετριότητι, φίλοι γλυκεροὶ σωέχονται.
 μὴ ὄκνα μεγάλα αὐτίζωμ, τάγε μικρὰ πρόειδες.
 ὅτι χάρις φιλέονται, εὖ αἰλιάλοισι σωάπται.
 νείκεα τοῖς ἐτάρεοις, κομίζειν πάγκυ φυλάσσεται.
 μίσος γαρ τρέφει ὄργην. ὁμοφροσύνη φιλίαρ μέν
 εις τε πρόσεκτος ὄργην ἀμπλακίν μάρωμ ὄροθάνε,
 σαυτὸν μαλθάσσειν, ὃς τῷρον οἰκεῖον φείσῃ.
 οὐ κρατέειν μίση, ἔσθ' ὅτε καρτερίῃ περιγίγνεται.
 καρτερίῃ γαρ δεῖ αρετάωμ ἔστι μεγίσκη.
 φρέσκος ὅτι μάλιστα προκαμάτοις, ἐπορίσαι.
 εὖ γνησίῃ γαρ κάματοι, πενίων ἐποφέλαι.
 εὐπράγεωμ, εὐεργετικός μὲν πολλάκι γίγνεται.
 σοῖο φίλοις. σαυτῷ μὲν εργετικώτατος μέν.

Βιβλίον Δεύτερον.

Eἰ μὴ γηπονίας ἐθέλεις μαθεῖσμ πολυκάρπατον
 ἕστιον μένθι κλυτόν. εἰ δὲ τοῦτο μίσηναι τιμῆσαι
 τὰς βοτανῶν μακάμας, νίκανθρος τάξεις μίσησαι
 εἰδέ φρυγῶν ποθέσαι μαναῶντες μετανοεῖσθαι,
 μίσεο θεῖον ὄμηρον ὃς ἀρεος ἐργάζορένται.
 εἰδέγειραι βόλαι, τοῦραντεχνιώντες ποιητῶναι,

C A T O N I S

Nasōnem petito: sin autem cura tibi hæc est.

Vt sapiens uiuas, audi quo discere possis.

Per quæ semotum uitijs traducitur æuum.

Ergo ades, & quæ sit sapientia disce legendo.

Si potes, ignotis etiam prodesse memento.

Vtilius regno meritis acquirere amicos.

Mitte arcana Dei, cœlumq; inquirere. quid sit.

Cum sis mortalis, quæ sunt mortali: cura.

Linque metum lethi. nam stultum est tempore in omni.

Dum mortem metuis, amittis gaudia uitæ.

Iratus de re incerta contendere noli.

Impedit ira animum, ne possit cernere uerum.

Fac sumptum properè, cum res desiderat ipsa.

Dandum etenim est aliquid, cū tempus postulat aut res.

Quod nimium est fugito, paruo gaudere incuento.

Tuta mage est puppis modico quæ flumine fertur.

Quod pudeat socios prudens cælare memento.

Nc plures culpent id, quod tibi displicet uni.

Nolo putas prauos homines peccata lucrari.

Temporibus peccata latent, & tempore patent.

Corporis exigui uires contemnere noli.

Consilio pollet, cui uim natura negavit.

Quem scieris non esse parem tibi, tempore cede.

victorem à uicto superari saepe uidemus.

Aduersus notum noli contendere uerbis.

Lis minimis uerbis interdum maxima crescit.

Quid Deus intendat noli perquirere forte.

Quid statuat de te, sine te deliberat ipse.

ΤΕΙΧΕ θεόντορ αμφιγωαυμαν. εἰδὲ μέλισσοι,
 σύν σοφίκ ρώμη, κλύε μοι κείνων ἢ μαθῆμαζή.
 ὡρ δία, πᾶς βίοτον παθέων δίχα πάντα μιοικτό.
 Δεῦρ' οὐ γωνίαι τίπε πέλει σοφίκ συγε μυδ.
 Εἰ διάσασαν καὶ ἀλλοτρίοις ὄφελος ποτε γίγνου.
 οὐπίσι φίλου πεποιηθεῖς κέρδισην καστιλέυμ.
 λειπε θεός μυστήρια, καὶ πόλον οἵσις ἐρευνᾷ.
 Νικτὸς ἐών γαρ, ισχή περιθυντῶν εσσο μεριμνῶν.
 ἐπίπε φόβον θανάτον. ἀλόγιστον γαρ διὰ ταντὸς
 πότμον μέμανοντα, βίου τέστερος ἀποβάλλει.
 οργισθεὶς περι πράγματος ἀμφιβόλου μὴ ἐρίζει.
 θυμός γαρ πάντηνόν εἰργάτε αγρακές αθρεῖ.
 ή μαπάντος χώμεροσιμ, εἴτε τὰ πράγματα πατέ.
 πρότερος τὰ πράγματα καιρὸν κατανάλισκε δεόντως.
 φεῦγε αἱ τὸ ζῆντα τὰ δὲ μέτρια καὶ μάλα βούλου.
 Βαῦ γαρ ποταμῷ, ἀκλυσοτερη φέρεται ναυμα.
 τῶν φίλοις συγκατέστητο μάλα κεῦθε.
 μὴ μέμφονται σε πλεῖστοι, οὐ σε μάζηνορ ἀνιψι.
 μὴ βροτοὺς ἀλιτρούς μόνιμ ἀπόνατο.
 πρός καιρὸν γαρ ἔλκεισαν. καὶ εὖ δ' αὐτοφανερόν.
 σώματος οὐδεινός μάναμιμ μὴ θῆτε παρά φαῦλον.
 βουλῇ γαρ κρατεῖ, εἴσθ' οὐτε τὸν, φυσις εἰαστο μήδηνόν.
 οὐ νόμος σέο μείονα, τελέστην καὶ μέγιστην πείκει.
 τῶν λάκι γράπτεισθω πρός Χείρον Θεούτηρον πάτεσκ.
 μὴ νέικι μὴ τὸν αὐτολέγειν θέλε σοῖσιν ἐτάροις.
 ἐκ τυτθῶν μνθων γαρ εἴριε μέγα πολλάκις ἀνέψι.
 κλαδόσι μητριχνευε, τί βόλεται εἴριε σε τὸν θεῖον.
 οὐ γαρ ὥριστος πέρι, καὶ σέο μὲσοφι πελέσσει.

C A T O N I S

Inuidiam nimio cultu uitare memento.
Quæ si non hedit, tamen hanc sufferre molestum est:
Esto animo forti, cum sis damnatus inique:
Nemo diu gaudet, qui iudice uincit iniquo.
Litis præteritæ noli maledicta referre.
Post inimicitias iram meminisse malorum est.
Nec te collaudes, nec te culpaueris ipse.
Hoc faciunt stulti, quos gloria uexat inanis.
Vtcre quæsitis modicè, cum sumptus abundat.
Labitur exiguo, quod partum est tempore longo:
Insipiens cito, cum tempus postulat aut res.
Stultitiam simularc loco prudentia summa est:
Luxuriam fugito, simul & uitare memento.
Crimen auaritiae, nam sunt contraria famæ.
Noli tu quædam referenti credere semper,
Exigua est tribuenda fides, qui multa loquuntur:
Quod potu peccas, ignoscere tu tibi noli.
Nam nullum crimen uini est, sed culpa bibentis.
Consilium arcum tacito committe sodali:
Corporis auxilium medico committe fideli:
Successus indignos noli ferre molestè:
Indulget fortuna malis, ut lædere possit.
Prospice qui ueniunt, hos casus esse ferendos:
Nam leuius lædit quicquid præuideris antè:
Rebus in aduersis animum submittere noli.
Spem retine, spes una hominem nec morte relinquit.
Rem tibi quam noscis aptam, dimittere noli.
Fronte capillata, post hæc occasio calua.

Bæckavilus

Βασικαῖς φυλακῇ πάσῃ τὰ μάλιστα φυλάσσεται.

Ἔντομον μὴ βλάπτῃ σέ, φέρειν γέμειν δέξιον βαρεῖα.

καρποφόρων ἔστο οὐδὲν ἀδίκως σύπερι κείσιμον κλωδός.

Οὐκ εἰς μακράν γαρ γελάσειν κακῶντις ἀθέσκως.

Οἰχομένης ἔριδος, μὴ λοιδορίας ἀνενέγκῃς.

σκαμὸν γαρ μεμιᾶται μηνιθυλοῖο μετ' ἐχθράμ.

Μήτε σεαυτῷ ἐπαύνει, μήτ' αὖθις φέγγε, οὐδὲ γαρ τῷτο ἀνόητο μῆδος οὐδεὶς κενὴ τὸν δύναται ταράσσει.

Ἐστ' ἀνάλωμα μέντοι, ξεῖνος γένεσι σοῖς ὀλιγοστῶς.

Βαῦω γάρ τε ξύλοντο, τὸ μακρῷ πεπορισμένον ἔργον

ἄφεων γίγνεται. οὐτε πράγματος ὁ καλυρός ἀπαύτελος.

ἀφροδσάνων γάρ πάτη πλάτησι, οὐδὲ δέ τοι φρόνκοις.

Φεῦγε ἀσωτίων οὐδὲ σμικρολόγης κακότητα.

Δι μὲν γὰρ ἀντίπαλοι, φέρμης ἀγαθῆς τελέθροι.

μὴ πίσευε ἀεὶ τοῦτον ἀπαγγέλλοντι σοι ἄποι.

Τὸ πίσκω μὲν ὀλίγων νέμετείσων πλεῖστα λεγόντες:

ἡλιπερσίνων σφαλλόμενοι, μὴ σεαυτῷ ἀθέσθαι.

πλημελίη τοις γάρ ποτε γλεύκοις: τοι μὲν πιόντος,

βαλλήτοις ἀπόρρητοι γνωστῷ ἐχεμέθω.

Πιστῷ μὲν ἱκτρῷ πίσευε ξύοτος θεραπείαν.

μὴ φέρε μοι βαρέως ἐυκαρπίας ἀκολάτωμα.

ἐυμενέει γαρ τοῖς πύχλοφρακακῶσσαι χοίκη.

πρόβλεπε μοῖραν ἐπίχομέντοι, οὐα τὸν πομείνητο.

κόφοπερον γένηται πάτη, πᾶμα προείδομενον.

μὴ κατάπιπτον ἀπογινώσκων δὲ μυαραγίστημ.

ἄλλη ἔχει λαπίδος δύναντι πότμων ἀνδρας ἐώσῃς.

πᾶμα δὲ σεαυτῷ πρόσφορον δίδασκε, μήτε παρέλθῃς.

Οὐδὲ μέτωπα κομιῶντα, μετ' οὐπολὺ τέτμε φαλάκρη

C A T O N I S.

Quod sequitur specta, quodq; imminet ante uideto.
Illum imitare Deum, qui partem spectat utrancq;.
Fortior ut uales, interdum parcior es.
Pauca uoluptati debentur, plura saluti.
Iudicium populi nunquam contempseris unus.
Nc nulli placeas, dum uis contemnere multos.
Sit tibi præcipue, quod primum est, cura salutis.
Tempora ne culpes, cum sis tibi causa doloris.
Somnia ne cures, nam mens humana quod optat.
Cum uigilat, sperans, per somnum cernit id ipsum.

L I B E R T E R T I V S,

Hoc quicunq; uelis carmen cognoscere lector.
Haec præcepta feres, quæ sunt gratissima uitæ.
Instrue præceptis animum, nec discere cesses.
Nam sine doctrina uita, est quasi mortis imago.
Commoda multa feres: sin autem sp̄cueris illud.
Non me scriptorem, sed te neglexeris ipse.
Cum recte uiuas, ne cures uerba malorum.
Arbitrij nostri non est, quid quisq; loquatur.
Productus testis, saluo tamen ante pudore.
Quantumcunq; potes cœlato crimen amici.
Sermones blandos, blesosq; cauere memento.
Simplicitas ueri sana est, fr̄aus ficta loquendi.
Segnitiem fugito, quæ uitæ ignavia fertur.
Nam cum animus languet, consumit incertia corpus.
Interpone tuis interdum gaudia curis.
Ut possis animo quemuis sufferre laborem.

Δέρκεος μοι τάτ' ἔοντα, τάτ' ἔσσόμενούς οὐδὲ θιγούσα.
 Καλῶς δὲ τότε θεόμ, οὐδὲ μήδο ταῦτα μοιέντα.
 ἔσθ' ὅτε γίγνεται ἀληγαρκία, οὐ φέρει γιούμοις.
 παῦρα τρυφῆγε μίδας· οὐδὲ μὲν εὐεκτητηγετά πλείω.
 μὴ τέφους μήμοιο μονώτατος ἐξολιγώρει,
 μηδέποτε δικάρεσθαι τινί, πολλοῖς αντία βάζωμ.
 ξέσω σοι μέλει πάγωμ πρώτη φροντίδει γείσει,
 καὶ μὴ καρδοῦσει αὖτις, οὐδὲ σοι νοῦσος ἐπέλθῃ.
 ξίπης ἐνύπνια, νομέ μερόπωμ γαρ δὲ δέλεται αὖτις
 ξυγκόσσωντ' ἐλπίδα, οὐδὲ δὲ γένηται θεᾶται.

ΒΙΕΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Οὐδὲ μὴ ταῦτ' ἐπειδιώτερος ποθέεις αὐτὸν πάντα.
 τὰς δὲ οὐ πεθημοσάννας μετέντερον, οὐ φελος βίου διαστάσεω.
 σὸρ δένθιθμοις μίδαγμασι νοσοῦ καὶ μηδέποτε πανθῆσει,
 ξικῶμ γαρ διανάτη βίος ἄμμορθος διηρίστησα
 ξινθεμήπολυ κέρδος αποίσεαι οὐδὲ μελάσσειε.
 διυκέμετόν γε καταντα, σεαυτόν δὲ ἐξαθερίσσειε.
 διγθῶς δὲ διώρομ, μεθωμ μὴ επιστρέψου αφρονεόντων.
 διυδέ γαρ δὲ μέπερον διερευνάμενον δικάστη.
 κληθεὶς μάρτυς σωζομένη πρόπερον δέοντα μηδέ,
 δισσοντενεῖς καλυπτόμενος σοῖο φίλοιο.
 μνθους μελιχίσειηδὲ αἰματίους πεφυλάξοι.
 ικμερτῆς απλότης αγαθοῖς μολίν Δῆμεπακτή.
 ιωθρεῖς φύγε, οἰργίλις τοξωτικός διυσάρη,
 ιυχῆς αἰδενέος γαρ καύνωσίς τοιότητι.
 ιεσθ' ὅτε παραβολάδις φροντίσι μίγνυε τέρψει.
 οὐ φρα φέρειρ θυμός φίλος οὐτιναδῶ πόνον ιακώ.

C A T O N I S;

Alterius dictum aut factum ne carperis unquam.
Exemplo simili ne te derideat alter.
Quæ tibi fors dederit tabulis supremam notato.
Augendo serua, ne sis quem fama loquatur.
Cum tibi diuitiae superant in fine senectæ.
Munificus facito uiuas, non parcus amicis.
Vtile consilium dominus ne despice serui:
Nullius sensum, si prodest, tempseris unquam.
Rebus, & insensu, si non est, quod fuit ante.
Fac uiuas contentus eo, quod tempora præbent.
Uxor em, fuge ne ducas sub nomine dotis.
Nec retinere uelis, si cœperit esse molesta.
Multorum disce exemplo, quæ facta sequaris.
Quæ fugias: uita est nobis aliena magistra.
Quod potes id tentes, operis ne pondere pressus.
Succumbat labor, & frustra tentata relinquas.
Quod nosti haud rectè factum, nolite tacere,
Ne uideare malos imitari uelle tacendo.
Iudicis auxilium sub iniqua lege rogab,
Ipsæ etiam leges cupiunt, ut iure regantur.
Quod meritopateris, patienter ferre memento.
Cumq; reus tibi sis, ipsum te iudice damna.
Multæ legas facito, perlectis perlege multa.
Nam miranda canunt, sed non credenda poëtæ.
Inter conuiuas fac sis sermone modestus,
Ne dicare loquax, dum uis urbanus haberi.
Coniugis iratæ noli tu uerba timere.
Nam lachrymis struit insidias, dum foemina plorat.

LIBER III.

35

μήτε λόγος, μήτ' ἔργον ἐπιμήραξῃ ἐτέροιο.
 μὴ τοῦ σῷ παραδείγματι καὶ σὲ τις αὖθι γελάσσῃ.
 καλλιέργειαν ἔχει πατρόθεν, ἔγγυα φέμοι πινάκεσσι,
 καὶ μηδὲν αἴσιον φέρει μήτι κακῶς ἐπακόντε.
 οὐδὲν αἴσιον τοι πλάσιον οὐ ποτὶ γέρασος οὐδὲν.
 σμικρολόγος μήτι μήδι, φίλοισι μὲν πλάσιόν ωρος.
 ὁ φέλιμον θεράποντος βούλημα μήτι παρέλθει.
 μὴ δὲ ἐτέροιο τινος γνώμων εἰ συμφορος ἔικ.
 εἰ μὴ γνώματά σοι ηγέρη κτήματα ὡς πάρεος ἔικ.
 Καὶ σοι τοῖς δὲ αὐτοῖς, αὐτέων σοι ὅκαλος ὀπάζει.
 μήποτε καριδίων ἄλοχον αὐγάγει φέρινο.
 ὃς μὴ αὐτάγκειον Χῆραν κατέχει τὸ πακτύπλον ἐπάρσαμ,
 τοῦτον παραδείγματι μάνθανε τίπεργε τέλεσαι,
 οὐ φευξῆν. Βίοτος γαρ τῶνδε, μήδασκαλούμενοι.
 τοῖς δικαιοτοῖς ἐπιχείρει, μήποτε τοῖς δὲ πιεσθεῖς,
 μακρίδιον προλίπητον, καματοῖσι μηδεὶς.
 μὴ σίγα τόπορον ἔγνωσε οὐκ οὕτως διαπεινάθει.
 μὴ σκαμούς ζηλῶν μόριον τὰ τοιαῦτα σιωπῶν.
 οὐδεοσυμμαχίων κριθεὶς περὶ θεσμάδικας.
 καὶ τοι γάρ τε νόμοι ποθέδοι μίκη μηδεῖς.
 οὐδὲν μηκανώει πάχεια, καρτερικῶς φέρεθυμόν.
 ηγέρη σαυτοῖς πάτερσας, σαυτοῖς σὺ τίπει μηκατέν.
 βιβλία τάντυ μετέρχεο πολλάκι μετέρχεο πλεῖστα.
 ποκταὶ θαυματάτης, ἀλλ' οὐ πιστάλεγος.
 συρριπτῶν ἐτάροις ηγέρη μέτριος λόγος μήδι.
 μὴ κόβαλος μόριος, οὐτε κόσμιος ἔμμεν οφείλεις.
 σημεργούρομέντος ἀλόχου μὴ μείμιθι φωνάζει.
 τῆμος γάρ σοι τεύχεις ένεδρα γωνήστε κλαίει.

E 3

00157039
CATONIS.

Vtcre quæsitis, sed ne uidaris abuti.
Qui sua consumunt, cum deest, aliena sequuntur.
Fac tibi proponas mortem non esse timendam.
Quæ bona si non est, finis tamen illa malorum est.
Dilige non ægra charos pietate parentes.
Nec matrem offendas, dum uis bonus esse parenti.

LIBER QVARTVS.

Securam quicunq; cupis traducere uitam,
Nec uitijs hærere animum, quæ moribus obsunt.
Hæc præcepta tibi semper relegenda memento,
Inuenies aliquid, in quo te utare magistro.
Despice diuitias, si uis animo esse beatus.
Quas qui suspiciunt, mendicant semper auari.
Commoda naturæ nullo tibi tempore deerunt.
Si contentus eo fueris, quod postulatus usus.
Cum sis incautus, nec rem ratione gubernes.
Noli Fortunam, quæ non est, dicere cæcam.
Dilige denarium, sed parcè dilige formam.
Quam nemo sanctus, nec honestus captat habere.
Cum fueris locuples, corpus curare memento.
Aeger diues habet nummos, sed non habet ipsum.
Verbera cum tuleris discens aliquando magistri.
Fer patris imperium, cum uerbis exit in iram.
Res age quæ profunt, rursus uitare memento.
In quibus error inest, nec spes est certa laboris.
Quod donare potes, gratis concede roganti:
Nam rectè fecisse bonis, in parte lucrorum est.

Ἄγιος δοῦς ἀγίου μαστίνης πλάκως τοῖςδε καταλήπτοις.
Τῶν δὲ σῶν γαρ οὐδέποτε πανθεόντων, τὰς δὲ θεάς ματεύσεις.
Ἄσφαλτοισαν πεδρήτορ, μή ταρβεῖμποτε πότμοι.
Οὗτοις καρποὶ μή καλός εἰσι, πλὴν τῶν γε κακῶν τέλος Θεοῖς.
Μή τοι χρήσοργος σούσιος αμφάγια πάντες τοκῆαι.
Μητέρει μή πρόσκρους θέλων αρέσαι γενετήρι.

ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ.

Ἄσφαλτα γαρ οὐδεὶς μιάγριμος ἔρομος ΙΧΔΕ.
Ηοὺς παθέων ἀμιγεῖς φρουρῶνται κέαρολεσθιθύμωμ.
Τάξεις δὲ παρεκφάσιας ἀναγνώσκοιεν οἵσαις ὄργαι.
Μήδε γάρ διπάρτοις παράσυταις τοῦ προσέχριμος σεῖνων γα.
Πλάστους προφρόντι, οἷς θέλησιν οὐδεὶς οὐλβίος θεῖναι.
Οὐδὲ εἰλιμόμενος, τητώμων Θεοῖς αὖτε διπάμεται.
Ταγανάδα τῆς φύσεως οὐκέπιποτέ σοι εἴπιλείψῃ.
Οὐδὲ γαπάξει κείνοις, εἰς ἄπλούς Χρεῖος κατεπείγε.
Οὐδὲ αφνηλακτος έώραλόγως τὰ σὰ πάντα μιοικῆς.
Λεπτιτούχω λέγετυ φλέμην, μή τοιωπός έπισταμ.
Διργυρίων Χρώ, διργυρίου φυλίων διαπόλυπε.
Οὐδὲ οὐδεῖς σοφός οὐδεῖς τίμιος ήγάσατ' αὐτήν.
Οὐδὲ φυδός γεγονώς ηγίης σέο τὸν Χρόα τήρε.
Οὐλβοντούς ΙΧΔΕ. νοσέων γαρ πλάστιος, οὐχίκαντοις οὐτόμ.
Πληγάδες έσθ' οτε μυστοπόλοιο φέρουν παρά Χρύσος:
Τλήθι κοιτέμβριμηδα Χολωμένοιο τοκῆος.
Πράσπετας τὰς φέλιμα. προσέχριμος δὲ φύλασσε εἰκέναι,
διετιστρίμφιβολος πέλεκής τοι κέρδους ελπίς.
Πάρηδε μάνηδεναι Χάριμ αἰτίζοντες Χαρίζου.
Ζους αγαθοὺς γένεσιν γένεσιν μέρη εἴπλετο κέρδους.

C A T O N I S.

Quod tibi suspectum est, confessim discute, quid sit.
Namq; solent primo, quæ sunt neglecta nocere.
Cum te detineat ueneris damnoſa uoluptas.
Indulgerc gulæ noli, quæ uenitris amica eſt.
Cum tibi proponas animalia cuncta timere.
Vnum hominem tibi præcipio plus eſſe timendum.
Cum tibi præualidæ fuerint in corpore uires.
Fac sapias, ſic tu poteris uir fortis haberi.
Auxilium à notis petito, ſi forte laboras.
Nec quisquam melior medicus, quam fidus amicus.
Cum ſi ipſe nocens, moritur cur uictima protegatur?
Stultitia eſt morte alterius ſperare ſalutem.
Cum tibi uel ſocium, uel fidum quæras amicum.
Non tibi fortuna eſt hominis, ſed uita petenda.
Utere quæſitis opibus, fuge nonen auari.
Quid tibi diuitiæ proſunt, ſi pauper abundas?
Si famam ſeu uare cupis, dum uiuis, honestam,
Fac fugias animo, quæ ſunt mala gaudia uitæ.
Cum sapias animo, noli irridere ſenectam.
Nam quicunq; ſenex, ſensus puerilis in illo eſt.
Disce aliquid, nam cum ſubitò fortuna recedit.
Ars remanet, uitamq; hominis non deſerit unquam.
Perſpicito cuncta tacitus quid quisq; loquatur.
Sermo hominum mores & cœlat, & indicat idem.
Exerce ſtudium, quamuis perceperis artem.
Ut cura ingenium, ſic & manus adiuuat uſum.
Multum ne cures uenturi tempora fati.
Non times is mortem, qui ſcit contemnere uitam.

πάμ ὄνιοις ὅμηποπόροι, ταχέως ἀποστέω.
 οὐ, τί φιλεῖ τὰ πάρος ὀλιγωρεκθέντα λυμάνει.
 ἡμ ἀκόλασος ὑρεξίδενοχλοίκ σεκυθείεις:
 μή θέλε γρητένεις λαμψὲ γαργός ἐταύρω.
 ἡμ προκέκτη θηρία πάντ' ἔχει μίας μέμορ.
 ἐμ κέλομαι τρομέαν σε βράνθεωπον πέρι πάντω.
 εἰ θένος εὐπάλαμον σέο τὸν γρόα συμπεριφεράτε,
 καὶ εῦθε ιχή εὐφρονέαμ, ως γαρ δόξεις ἀνδρεῖος.
 συμμαχίω παρὰ γνωσῶν αὐτῆις εἴποτε κάμιν.
 πιστὸν φίλου ἵκτης προφερέερος θυμεῖς.
 εἰ σὺ πάτερ, τί θυνόκε σου ἔκκεν τὸ θῦμα.
 ἀφραδεῖει μέτερον μόρφῳ ἔλπεις σωθῆναι.
 εὗτ' ἀρ εταύρον ἢ ἀν πιστὸν φύλον τοῖς θίζε.
 οὐχι τύχη μερόπων, οὐδίος Δικιευτέος ήτω.
 γρῶ τοῖς κερδικούσι κνίπης οὐνομα φεύγων.
 τίπτοφελος πλάτη, εἰ πλάτης αὖτις ἀπαλτῶ.
 τί μιον εἰ φήμων θέλοις βιόων προφυλάσσει.
 καὶ εῦθε φυγῆι κραδίκει κακάς τέρψεις βιότοιο.
 ἀρτίφρων πλέθων νόα μή χλέναζε γεραιόν.
 πάντεσι γαρ πολιοῖς παύσων φρένες εἰσινεογνῶμ.
 ιχθύ τέχνων μάθε, οὐ τύχης τροχαλῶς ἀπιόσκο.
 τέχνη μίμησ, ιχθύ μερόπων βίον οὐκ ἀπολείπε.
 φράζεο πάντα σιωπῇ τίπτε λέγασιν ἔκαστοι.
 οὐθεαγαρ μερόπων γυμνοῖ λόγος ήδε καλυπτεῖ.
 ἀσκε σκηνή τέχνων καί πρ τήνδε εκμελετήσας.
 ως μελέτη γαρ η ταῦς χερσὶν εθισμός ἀργύα.
 μή ποτε προχομένης ὥρης εμπάζεο πότμον.
 οὐ γαρ δεῖσιεν οἶτον, οὐδεὶς οἶδε βίον μιαπαύζει.

C A T O N I S:

Disce, sed à doctis, indoctos ipse doceto.

Propaganda etenim rerum doctrina bonarum.

Hoc bibe, quod possis, si tu uis uiuere sanus.

Morbi causa mali, est homini quandoq; uoluptas.

Laudaris quodcunq; palam, quodcunq; probaris:

Hoc uide, ne rursus leuitatis criminе damnes.

Tranquillis rebus quæ sunt aduersa caueto.

Rursus in aduersis melius sperare memento.

Discere ne cesses, cura sapientia crescit.

Rara datur longo prudentia temporis usu.

Parce laudato, nam quem tu sæpe probaris.

Vna dies qualis fuerit, monstrabit, amicus.

Ne pudeat, quæ nescieris, te uelle doceri.

Scire aliquid laus est, pudor est nil discere uelle.

Cum Venere & Baccho lis est, & iuncta uoluptas.

Quod lautum est animo complectere, scd fuge lites.

Demissos animo, ac tacitos uitare memento.

Qua flumen placidum est, forsan latet altius unda.

Cum tibi displiceat rerum fortuna tuarum.

Alterius specta, quo sis discriminine peior.

Quod potes id tenta, nam littus carpere remis.

Tutius est multò, quam uelum tendere in altum.

Contra hominem iustum prauè contendere noli:

Semper enim Deus iniustas ulciscitur iras.

Ereptis opibus noli mœrcere querendo.

Scd gaude potius tibi si contingat habere.

Est iactura grauis, quæ sunt amittere damnis.

Sunt quedam quæ ferrc decet patienter amicum.

μάνθανε πρώτα προτότος, οὐ τὸ σόφιζείδημάκτυς.
 τῷραγαθῶμενοι τὸν δίστιμον πλέοντα στίμαγμα.
 τὸ στομπίνοντος μάνθη, καὶ εἰθέλης γιανδύμ.
 γάστα γέροντος αντάλη μήνης νόσου εἰπούσαφορμή.
 αὖτις ἀμφαδίλων, καὶ πατέρων μοκιμάζεις:
 οὐθέντα τοῦτον πάλιμενολίης καταμέμψῃ.
 εἰρηνευρίης, τάναντία πάντα φυλάσσου.
 εὐπαλιμνασταγέωμενος τὰ κρείττονα προσδόκανείμ.
 μάνθανε μάλιστα, μελέτη σοφίκρυστοράξει.
 ιχθύμακρησι τοιβάντολίγησανεσιεπορίδη.
 αὗτοι φρέσκόμενοι σύρπολλάκι γαρέμοκιμάζει.
 εἷμαρέμεμφανίσεισοι ποιόσ τις φίλος θερ.
 μὴ αὐτούσια ταῦτα μαθητῶν, ἀπορέουσιεμάκκας.
 εἰχοις μάνιμαθητῶν εἰθέλημ, τὸ δὲναντίον αἴνοι.
 εὐφροσάνη καὶ ἔρις βάκχῳ παφίπτεσάνεσιμ.
 εἵρη τὸ μῆν, ἀπαράζουσι φενγόμηματελομάσε.
 τὸν θυμῷ μαλακοὺς ιχθύσιγαλέουσι πεφυλάζο.
 εὐκαλος ποταμὸς γαρέμει τάχα βένθεα κενθια
 εἰποτετράτῳ τῷραγδωμάχθη χαλεπῶμ φίλοιστοι.
 ελέφοις εἰς αἶλουσινασταγίαμ πόσομεπλεγαχείρων.
 τοῖς ματοῖς επιχείρει, ἀποειλίγερητμοῖς:
 θῖνα βεβαιόπερον λαῦφος εἰς τὸν οὔτειρεμ:
 αὐτίον αὐτοῖς μικαίω μὴ φλαμύρωμεποτερείστη.
 τὰς ἀδίκους οργάνει γέραμάνετοι φιλίηθεο.
 γυμνωθείσει τῷραγδωματίανι, μὴδὲ ολοφυρού.
 χαῖρε μὲν αἶλον επειδιαβήσοι εχέμηπολέσσα.
 εἰσι μὲν ἀλγος επαχθεῖς, ἀτιειάκτητοποβάλλει.
 εὐπακέδεισιμοι ἀτὸμ φρονέοντα φέρεμεπέοικεν.

00037039
C A T O N I S.

Tempora longa tibi noli promittere uitæ.

Quocunq; ingredceris sequitur mors corporis umbra.

Thure Deum placa, uitulum sine crescat aratro:

Ne credas placare Deum, dum cæde litatur.

Cede locum læsus fortunæ, cede potenti.

Cedere qui potuit, prodesse aliquando ualebit.

Cum quid peccaris, castiga teipse subinde.

Vulnera dum sanas, dolor est medicina doloris.

Damnaris nunquam post longum tempus amicum:

Mutauit mores, sed pignora prima memento.

Gratior officijs, quo sis mage charior, esto.

Ne nomen subcas, quod dicitur officiperda.

Suspectus, caueas, ne sis miser omnibus horis.

Nam timidis & suspectis aptissima mors est.

Cum fueris seruos proprios mercatus in usum.

Et famulos dicas, homines tamen esse memento.

Quam primum tibi rapienda est occasio prima.

Ne rursum queras, quæ iam neglexeris antè.

Morte repentina noli gaudere malorum.

Fœlices obcunt, quorum sine crimine uita est.

Cum coniunx tibi sit, nec res, nec fama laboreat:

Vitandum ducas inimicum nomen amici.

Cum tibi contingat studio cognoscere multa:

Fac discas multa, uites nescire doceri.

Miraris uerbis nudis me scribere uersus.

Hos breuitas sensus fecit coniungere binos.

μή μακρώς σαυτῷ καίρους βιοτῆς καθηπιχνοῦ.
 ὃς σκιά σώματι γαρ μόρος ἔσται οὐ ποτέ αφίξῃ.
 Ιλάσκεθεέεσθε θεόμ, λίπε μόχον ἀρότρῳ.
 μὴ μέ μιμ ἐυλενῖσθαι μόνφά μανηγῇ σφαγίοισι.
 Μός τόποι οὐρένθι τύχε, καὶ μπεκε κακωθείε.
 οὐδε γαρ ἔχε λυμάναι, χοίκ καύποτον νηναι.
 Εἴποθά μαρτίσῃς, πάδεις σὺ σαυτῷ ἔπειτα.
 τραύματα γαρ θεραπεύομής ἄλγεσιν ἀλγεῖται.
 μέπου πολυχρονίοιο Θίλοις Θιλίνω διποσίζ.
 οὐθεα κένος ἄμφιε, σὺ μιώει τῷ πειρί οὐδέρωμ.
 οὐθὲν πειρασθήτη Χαρίεις, οὐα Θίλπερος εἶκε.
 οὐδὲ μή φῶσι σε πᾶς ἀρχῆς ὀλεπτῆς κάκιον.
 φράζεό μοι ποθέποπτος ἐώμ αει οὐθλιος εἶκε.
 θαλοῖς γαρ Κύκλωποις λωπεργεις μόρος οὐ γινώ.
 οὐράνιος σαυτῷ μαῶας πειρί θεραπίω:
 σφάστε καλεῖσθαι οὐλόντος, κανθρώπος οὐτας επίστω:
 ἀρπασορ αἴτα λαβήμ τὰ πρωτίσωρ επιτάχει.
 μὴ μέ μίωκε παλίν μρομος ὡμ πάρος εξαθέρισσας.
 μὴ επίχαρε κακῷ θανάτοις Θίλος εξαπινάδοις.
 οὔπις οὐδὲ ιδλοὶ θυρόκουσθῶμ βίος ἄλιμορ οὐχίτε.
 πρωχός ἐώμ, οὐδὲ εχωρ κάλλι περίπισον ἄκοιτιμ.
 πλαπτόμενοι φιλίκρι κακόρεχθρόμ πάγκυ φυλάσσε
 εις σωέβησε μαθητή μακρόμενα διαδικότα πόλλα:
 ανεῦδε, μαθητή οὐδὲ πλείονα, φεῦγε τὰς ἀμέλιφα.
 θαυμάσκε επεστιχούργησαντα με γυμνοῖς.
 τοῦτο μέν, νοῦ βραχύτης μέρη σὺν μένο ταῦτα οὐθέσαι.

AD NOBILEM AC ERV.
DITVM ADOLESCENTEM GODE=fridum Seilerum, Geronis Seileri
Doctoris filium, de utilitate
Catonis, Martinus
Rueland Fri= singensis.

ΔΕῦπε νέοι, οστοί εὐθεῶς τάχα θελεῖτε διαγνωσταί γλωπή αμρώμαϊκαρη, τάντε τέων ἀχαΐων: Δερκέμην ενθάδι μετειπλόκαλον τῆς λαλίαρη, ικετεύοντα προτότυπον λέχαρη μενοὶ εστίτε μαθέμην.
ὕματε ξέσκε κάπωρ καλά, μέτρατε ξένοχα κάρτα:
ών πρόεσσον τού παῖδε λατινιζέμεν.
τοῖς δὲ μίδισκα διὰ τὸν βιοτᾶς τρόπον εντιμονεστάτου,
πῶς κατὰ θεόντε, βροτούς εἰνι βιῶμες ἀεί.
μακαρίς, παίδωμ, συνδρίας, γαλεανίου ἐξ,
τίπτε κερεζέσκημ, χρήτε τί ρεζέμεν δου.
οὐφράντης έντασθατερετῆστε ήθεσι πάντα:
φαῦλα δὲ θη, κέλετη, φευκτέα πράγματάπε.
καὶ τάδε δικίλατηνος ερέδε δικάπω μόνον, αὐτάς
φῆτας θόπλαντόμης τὸν παραφράζομεν Θ.
εὗρε διῶ μετειπλόκαλον τάκαλη διέμαθέμεν διέλαμψε
έλαμψε διστιστέον, λάτατε σύμφα βίβλορη.

Τὸ δύνη πῶι θεῶι

τέλος.

ERRATA sic corrigat lector. punctum unum
significabit faciem primam, duo secundam.

A 2. facillimè, lege facilimè.

A 4: οὐπῶς εἰσι, lege εἰσιν.

B 4: δόξτὰ μαχαιρία, lege δόξτὰ χρόματα

B 5. τὰς ἔθκ, lege bis τὰς ἔθκ.

B 6. ματῆψ, lege ματῆω.

B 8. ὑπάρχει, lege ὑπάρχει.

C 2: δινός ἀπ' εἰκ, legendum εἰκε.

C 4. ἐπιλανθάνη, lege ἐπελάθου.

Cætera leuiora ipse facile corriget puer.

ERRATA sic corrigat lector. punctum unum
significabit faciem primam, duo secundam.

A 2. facillimè, lege facilimè.

A 4: ὅνπως εσι, lege εσιν.

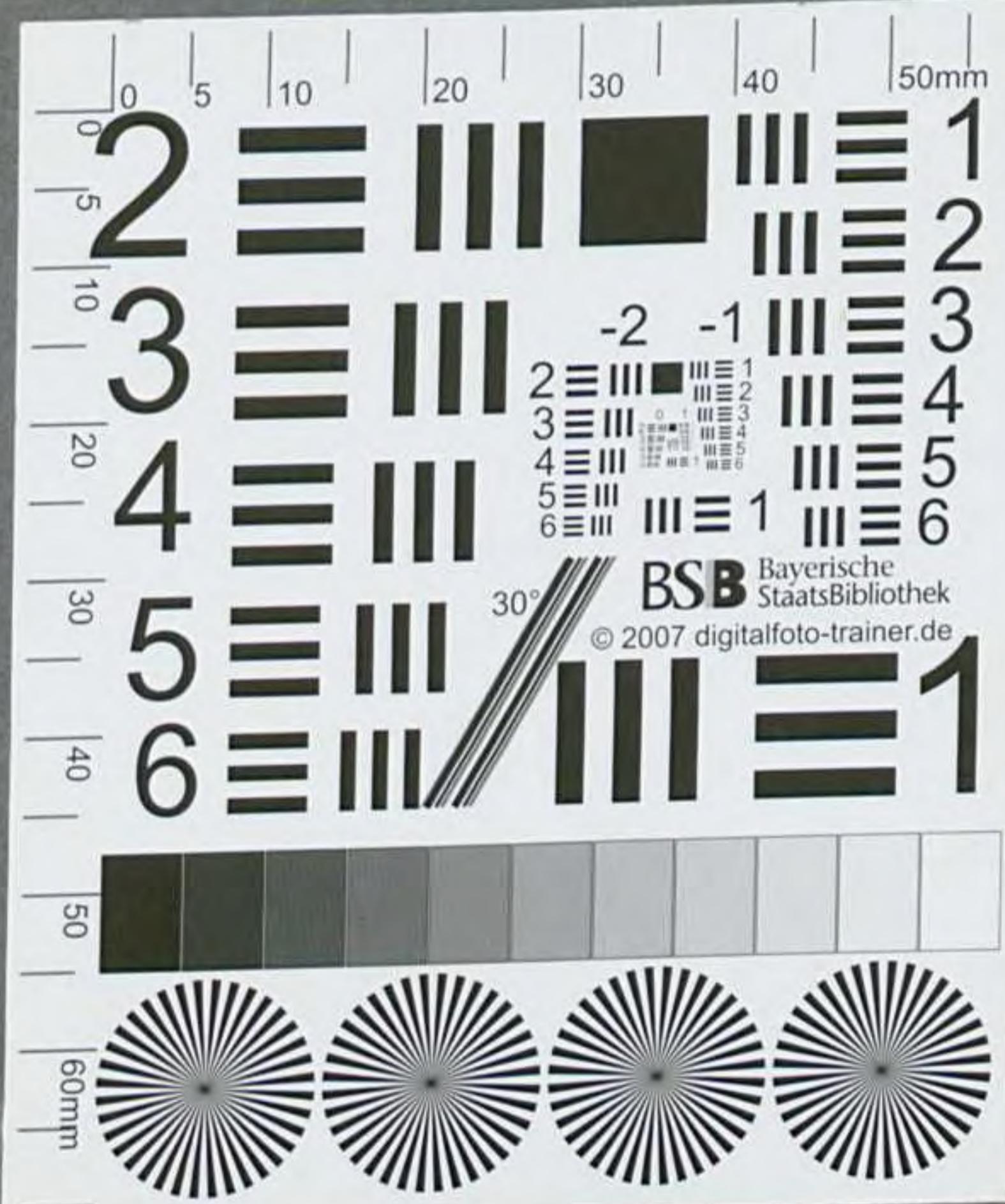
B 4: δόξτα μαχαιρία, lege δόξτα χρεόμαντα

B 5. ταξέθη, lege bis ταξήθη.

B 6. ποτές lege ποτές

B 8

C C

ERRATA sic corrigat lector. punctum unum
significabit faciem primam, duo secundam.

A 2. facillimè, lege facilimè.

A 4: οὐπῶς εἰ, lege εἰν.

B 4: δόξτὰ μαχαιρία, lege δόξ τὰ χρεόμαντα.

B 5. τὰ εἴθη, lege bis τὰ εἴθη.

B 6. ματῆ, lege ματῶ.

B

C

C

